

Univerzita Karlova

Filozofická fakulta

Ústav románských studií

Bakalářská práce

Barbora Golombová

Užití členu u toponym ve španělštině

Use of Definite Article with Toponyms in Spanish

Praha 2017

Vedoucí práce: PhDr. Dana Kratochvílová, Ph.D.

Poděkování:

Chtěla bych velmi poděkovat vedoucí své bakalářské práce, PhDr. Daně Kratochvílové, Ph.D., za odborné rady a čas, který mi věnovala. Dále děkuji své rodině za podporu po dobu celého studia.

Prohlášení:

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracovala samostatně, že jsem řádně citovala všechny použité prameny a literaturu a že práce nebyla využita v rámci jiného vysokoškolského studia či k získání jiného nebo stejného titulu.

V Praze 10. května 2017

.....

Jméno a příjmení

Abstrakt

Cílem této práce je objasnit používání určitého členu u toponym. Práce je rozdělena na dvě části, teoretickou a praktickou. V teoretické části práce se věnujeme obecnému přehledu o určitém členu, vlastním jménu a jeho vztahu k určitému členu. Předmětem zkoumání praktické části práce jsou vybraná toponyma, u kterých podle normativní mluvnice užívání určitého členu kolísá. Mezi zvolená toponyma patří čtyři z oblasti Hispánské Ameriky: *(la) Argentina*, *(el) Perú*, *(el) Paraguay*, *(el) Ecuador*, a jedno z nehispánského světa: *(el) Japón*. Prostřednictvím jednojazyčných korpusů CREA a CORPES XXI analyzujeme, jaké jsou tendence v užívání určitého členu před zvolenými toponymy.

Klíčová slova: člen, vlastní jméno, toponymum, hydronymum, korpus

Abstract

The aim of this work is to clarify the use of definite article with toponyms. The thesis is divided into two parts, theoretical one and practical one. In the theoretical part, we deal with the general overview of definite article, proper name and their relation. The subject of the research of the practical part are selected toponyms, with which the use of definite article varies according to the norm. There are four chosen toponyms from Hispanic America: *(la) Argentina*, *(el) Perú*, *(el) Paraguay*, *(el) Ecuador*, and one from non-Hispanic world: *(el) Japón*. We analyse the tendencies of the usage of definite article in front of the chosen toponyms by means of monolingual corpora CREA and CORPES XXI.

Key words: article, proper noun, toponym, hydronym, corpus

OBSAH

1. Úvod	8
2. Vlastní jméno	9
3. Člen určitý	11
3.1. Obecná charakteristika	11
3.2. Původ členu	11
3.3. Paradigma určitého členu	12
3.4. Funkce členu	12
3.5. Užívání určitého členu	13
3.5.1. Všeobecně známá informace a jedinečnost	13
3.5.2. Deiktické, anaforické a kataforické užití určitého členu	13
3.6. Přítomnost a absence určitého členu	14
3.6.1. Absence členu z ekonomického důvodu	14
3.6.2. Přítomnost a absence členu v příslovích	15
3.6.3. Přítomnost a absence členu ve vztahu k vlastním jménům	15
4. Charakteristika použitých korpusů	20
4.1. Korpus CREA	20
4.2. Korpus CORPES XXI	20
5. Vymezení metodologie výzkumu v korpusech CREA a CORPES XXI	22
6. <i>(la) Argentina</i>	23
6.1. <i>(la) Argentina</i> v CREA	23
6.1.1. <i>Argentina</i> bez určitého členu	23
6.1.2. <i>la Argentina</i>	24
6.1.3. <i>(la) Argentina</i> v předložkových vazbách	26
6.2. <i>(la) Argentina</i> v CORPES XXI	26
6.2.1. <i>Argentina</i> bez určitého členu	27
6.2.2. <i>la Argentina</i>	27
6.2.3. <i>(la) Argentina</i> v předložkových vazbách	29
6.3. Porovnání výsledků z CREA a CORPES XXI	29
7. <i>(el) Perú</i>	32
7.1. <i>(el) Perú</i> v CREA	32
7.1.1. <i>(el) Perú</i> bez určitého členu	32
7.1.2. <i>el Perú</i>	33

7.1.3. <i>(el) Perú</i> v předložkových vazbách	34
7.2. <i>(el) Perú</i> v CORPES XXI	34
7.2.1. <i>(el) Perú</i> bez určitého členu	35
7.2.2. <i>el Perú</i>	35
7.2.3. <i>(el) Perú</i> v předložkových vazbách	37
7.3. Porovnání výsledků z CREA a CORPES XXI	37
8. <i>(el) Paraguay</i>	39
8.1. <i>(el) Paraguay</i> v CREA	39
8.1.1. <i>Paraguay</i> bez určitého členu	39
8.1.2. <i>el Paraguay</i>	40
8.1.3. <i>Paraguay</i> v předložkových vazbách	41
8.2. <i>(el) Paraguay</i> v CORPES XXI	41
8.2.1. <i>Paraguay</i> bez určitého členu	42
8.2.2. <i>el Paraguay</i>	42
8.2.3. <i>Paraguay</i> v předložkových vazbách	43
8.3. Porovnání výsledků z CREA a CORPES XXI	44
9. <i>(el) Ecuador</i>	46
9.1. <i>(el) Ecuador</i> v CREA	46
9.1.1. <i>Ecuador</i> bez určitého členu	46
9.1.2. <i>el Ecuador</i>	47
9.1.3. <i>(el) Ecuador</i> v předložkových vazbách	48
9.2. <i>(el) Ecuador</i> v CORPES XXI	48
9.2.1. <i>Ecuador</i> bez určitého členu	49
9.2.2. <i>el Ecuador</i>	49
9.2.3. <i>(el) Ecuador</i> v předložkových vazbách	50
9.3. Porovnání výsledků z CREA a CORPES XXI	51
10. <i>(el) Japón</i>	53
10.1. <i>(el) Japón</i> v CREA	53
10.1.1. <i>Japón</i> bez určitého členu	53
10.1.2. <i>el Japón</i>	54
10.1.3. <i>(el) Japón</i> v předložkových vazbách	55
10.2. <i>(el) Japón</i> v CORPES XXI	55
10.2.1. <i>Japón</i> bez určitého členu	56

10.2.2. <i>el Japón</i>	56
10.2.3. <i>(el) Japón</i> v předložkových vazbách	58
10.3. Porovnání výsledků z CREA a CORPES XXI	58
11. Závěr	60
Resumé	63
Resumen	65
Bibliografie	67

1. Úvod

Tato práce se zabývá použitím určitého členu před vlastními jmény zeměpisnými (toponymy). Dané téma bylo zvoleno zejména proto, že existuje skupina toponym, u kterých použití členu kolísá a neplatí pro ně striktní pravidla o užívání členu. Cílem této práce je objasnit tuto problematiku u pěti zvolených toponym.

Práce je rozdělena na dvě části. V první, teoretické části, se budeme zabývat charakteristikou a typologií vlastních jmen. Následovat bude obecná charakteristika určitého členu, jeho původ, paradigma, funkce, užívání, a nakonec nastíníme téma přítomnosti a absence určitého členu. V podkapitole o přítomnosti a absenci určitého členu se budeme zabývat, mimo jiné, jeho vztahem k vlastním jménům, především k toponymům, která budou podrobena důkladnějšímu rozboru a kategorizována na základě získaných informací z teoretické části práce.

Druhou, praktickou část, věnujeme korpusové analýze. Rozhodli jsme se využít dva jednojazyčné korpusy CREA a CORPES XXI, abychom pokryli co nejširší časovou osu a mohli si tak utvořit širší vhled do problematiky užívání členu před toponymy. Naším cílem je u jednotlivých toponym nejprve porovnat frekvence výskytu daného toponyma se členem a bez něj, poté se zaměřit na oblasti a země s nejfrekventovanějším výskytem a nakonec porovnat výskyt toponyma se členem a bez členu v předložkových vazbách. U toponym se členem si budeme všimnout, jakou měrou se na jejich výskytu podílí přítomnost členu z důvodu rozvíjení toponyma jiným větným členem. Stejně budeme pokračovat v obou korpusech, výsledky budeme následovně srovnávat a vyvozovat z nich závěry. Zajímá nás, jestli je užití členu vlastní pro danou oblast, nebo jestli je užití členu zcela nahodilé. Praktická část obsahuje poměrně velké množství námi vytvořených tabulek a grafů, které mají za cíl usnadnit orientaci v textu plném dat.

Teoretická část

Záměr teoretické části práce je objasnit užívání určitého členu u toponym na základě informací získaných z normativní gramatiky a sekundární literatury. Dříve, než se budeme zabývat touto tematikou, se pokusíme objasnit pojmy *vlastní jméno* a *určitý člen*. Poté se budeme zabývat užitím určitého členu v obecných kontextech a před vlastními jmény. Na závěr, po získání přehledu z normativních gramatik a sekundární literatury, klasifikujeme toponyma do tříd podle přítomnosti určitého členu.

2. Vlastní jméno

Jak uvádí Fernández Leborans, vlastní jména tvoří kategorii, která není výhradně lingvistická. V gramatické tradici se jen stěží určuje hranice mezi vlastními jmény a obecnými podstatnými jmény. Obtížnost určení vlastních jmen pramení z vnitřních vztahů mezi znaky, které tvoří systém jazyka, a komplikují určit řečenou hranici. Je to třída slov postrádající kodifikovaný lexikální význam, jelikož jejich význam byl založen na vztahu mimojazykových faktorů.

Podle Fernándeze Leboranse se už v klasických řeckolatinských gramatikách vlastní jméno definovalo ve vztahu k obecným podstatným jménům. Vlastní jméno se považovalo za opravdové jméno, v řečtině *onoma kúrion* přeloženo do latiny jako *nomen proprium*, ve španělštině *nombre propio*. *Nomen proprium* proto, protože opravdu pojmenovává, označuje jednotlivé bytosti.¹

RAE dělí vlastní jména na:

a) *antroponyma*

Antroponyma jsou vlastní jména osob (např. *María*). Antroponyma se dále dělí na křestní jména, kam spadají také hypokoristické podoby křestních jmen, například *Nacho* od křestního jména *Ignacio*. Dále na příjmení a přezdívk. Pod přezdívk. patří také pseudonymy umělců (*Azorín*), nebo jiné přezdívk. s ironickým či láskyplným nádechem.

b) *zoonyma*

Zoonyma jsou vlastní jména zvířat (např. *Micifuz*).

c) *toponyma*

¹ Cf. FERNÁNDEZ LEBORANS, J. El nombre propio, In: I. Bosque – V. Demonte, *Gramática descriptiva de la lengua española*. Madrid: Espasa Calpe, 1999, s. 79.

Toponyma jsou vlastní jména zeměpisná. Pod kategorií toponym náleží názvy kontinentů, států, provincií, okresů, měst, vesnic, ulic, čtvrtí, vrcholů a hor, sopek, ostrovů a dalších. Pod toponyma spadají také hydronyma čili názvy řek, potoků, moří, oceánů a dalších. Toponyma se často používají buď v apozici, například *el río Duero*, anebo je podstatné jméno obecné nevyjádřené: *el Duero*.²

Fernández Laborans řadí zoonyma do kategorie antroponym, protože mají stejné formální vlastnosti, nicméně dále v textu zmiňuje, že není běžné, aby zvířata měla lidská jména. Fernández Laborans také uvádí, že existují i další podtřídy vlastních jmen, které se ale nepovažují za podkategorii skutečných vlastních jmen. Do této zvláštní skupiny vlastních jmen kupříkladu zařazuje:

a) *názvy různých časových úseků*

Do této skupiny řadí například názvy dnů v týdnu, měsíců, ročních období a svátků v kalendáři.

b) *názvy institucí*

Například O.N.C.E. (*Organización Nacional de Ciegos Españoles*).

c) *produkty lidské činnosti*

Například *la Sexta* (Beethovenova šestá symfonie), nebo *Las Meninas* (slavná malba od Velázqueze).

d) *neformální pojmenování a tituly*

Například domácké oslovení otce *papá*, v případě titulů například *maestro*.

e) *názvy matematických symbolů*³

² Cf. RAE. *Nueva gramática de la lengua española: manual*. Madrid: Espasa, 2014, s. 218-219.

³ Cf. FERNÁNDEZ LEBORANS, J. El nombre propio, In: I. Bosque – V. Demonte, *Gramática descriptiva de la lengua española*. Madrid: Espasa Calpe, 1999, s. 81.

3. Člen určitý

3.1. Obecná charakteristika

V *Mluvnici současné španělštiny* se uvádí, že člen je nesamostatný slovní druh, který se víceméně obligatorně nachází v přítomnosti substantiv, která jsou zapojená do kontextu výpovědi. Člen jako takový nic nepojmenovává, ale signalizuje jisté gramatikalizované významové opozice vázané na příslušné substantivum. Členy spoluvytvářejí lexikálně-gramatické sémantické pole v zapojení do kontextu výpovědi. Autoři mluvnice zakládají své pojetí na chápání členu jako satelitního gramatického morfému, ale současně jako specifického slovního druhu. Berou tedy člen jako součást morfologického tvaru substantiva, a ne jako samostatný větný člen.⁴

Členy vykazují určité společné rysy s ukazovacími zájmeny, mezi nimiž můžeme jmenovat například historickou spojitost, gramatickou podobnost, dále rovněž vykazují anaforické vlastnosti, tudíž mohou odkazovat na informace přítomné v kontextu. Nicméně kromě zmíněných spojitostí existuje řada rozdílů mezi členy a ukazovacími zájmeny. Ve většině případů je možné nahradit ukazovací zájmeno určitým členem, ale ne vždy je to možné udělat naopak.⁵

3.2. Původ členu

Jak uvádí Leonetti, člen vznikl z latinského ukazovacího zájmena *ille/illa/illud*, ze kterého vznikla rovněž osobní zájmena pro třetí osobu *él/ella/ello* a ukazovací zájmena *aquel/aquella/aquello*. Ke vzniku členu jako takového přispělo několik různorodých faktorů, například potřeba odlišit tematický charakter jmenných syntagmat s funkcí podmětu od dalších prvků.

Rozšíření užívání členu začíná ve středověké španělštině. V této době měl člen funkci subjektu a počítatelných, určitých a životných jmen. Funkce členu se s postupem času vyvíjela.⁶

⁴ Cf. ZAVADIL, Bohumil – ČERMÁK, Petr. *Mluvnice současné španělštiny: lingvisticky interpretační přístup*. Praha: Karolinum, 2010, s. 392-393.

⁵ Cf. LEONETTI, Manuel. El artículo, In: I. Bosque – V. Demonte, *Gramática descriptiva de la lengua española*. Madrid: Espasa Calpe, 1999, s. 800-801.

⁶ Cf. Ibid., s. 789.

3.3. Paradigma určitého členu

Španělština má čtyři tvary členu: *el* pro číslo jednotné mužského rodu, *la* pro číslo jednotné ženského rodu, *los* a *las* pro množná čísla mužského a ženského rodu. Také je třeba zmínit formu *lo*, která se tradičně považuje jako forma pro neutra.⁷

Před substantivy ženského rodu se kromě členu *la* také objevuje člen *el* jakožto poziční varianta členu *la*, má stejnou formu jako pro mužský rod v singuláru, nicméně před substantivy ženského rodu se nachází pouze v případě, že následující substantivum začíná na přízvučné „a“.⁸

3.4. Funkce členu

Určitý člen je charakteristický prvek románských jazyků. Jazyky, které disponují členy, je využívají k vymezení vztahu jmenných syntagmat, řečeno jinak, vztahu mezi jmennými vyjádřeními a entitami, na které mluvčí poukazují těmito výrazy. Podobně jako jiné determinanty, člen umožňuje propojit lexikální informaci obsaženou ve jmenném syntagmatu s informací vyplývající z daného kontextu, který je znám mezi mluvčími.⁹

Álvarez Martínez rozlišuje tři základní funkce členu v jazyce a to ohlašovací, substantivizační a determinační funkci. Jako první zmiňuje ohlašovací funkci členu (*valor anunciador*), která díky shodě s následujícím elementem ohlašuje jeho číslo a rod. Substantivizační funkce členu je taková, že přítomnost členu nasvědčuje, že po něm bude následovat substantivum, anebo jiný element chovající se stejně jako substantivum. Poslední zmíněnou funkcí je determinační funkce. Álvarez Martínez konstatuje, že mnoho gramatiků tuto funkci chápou jako klíčovou, přestože nemají jednotný názor na vysvětlení, co to determinace je. Pod tímto obecným pojmem si představuje jakousi individualizaci substantiv, která je činí jedinečnými. Determinace lze docílit pomocí členu, adjektiva, zájmena či adverbia.¹⁰

⁷ Cf. LEONETTI, Manuel. El artículo, In: I. Bosque – V. Demonte, *Gramática descriptiva de la lengua española*. Madrid: Espasa Calpe, 1999, str. 789.

⁸ Cf. RAE. *Nueva gramática de la lengua española*. Madrid: Espasa, 2014, s. 1031.

⁹ Cf. LEONETTI, Manuel. El artículo, In: I. Bosque – V. Demonte, *Gramática descriptiva de la lengua española*. Madrid: Espasa Calpe, 1999, str. 789.

¹⁰ Cf. ÁLVAREZ MARTÍNEZ, María Ángeles. *El Artículo como entidad funcional en el español de hoy*. Madrid: Gredos, 1986, s. 71-77.

3.5. Užívání určitého členu

V této podkapitole velmi obecně nastíníme použití určitého členu, ačkoliv je to téma, které by zasluhovalo mnohem více prostoru. Klasifikaci užívání určitého členu přebíráme z *Nueva gramática de la lengua española* Španělské královské akademie.

3.5.1. Všeobecně známá informace a jedinečnost

a) Všeobecně známá informace

Mluvčí předpokládá, že informace, které sděluje, jsou známy z kontextu také pro účastníka rozmluvy. Všeobecně známá informace v sobě zahrnuje komplexní systém znalostí encyklopedických, kontextuálních a znalostí vyvozených z různých situací. Taktéž v sobě zahrnuje úsudky, které je možno vyvodit z dostupných informací. Avšak ne vždy platí, že sdílené informace jsou společné s účastníkem rozmluvy, ale užitím určitého členu je mluvčí prezentuje jako by společné byly.¹¹

b) Jedinečnost

Jedinečností se má na mysli, že není více možných kandidátů pro účastníka rozmluvy, kteří by odpovídali stejnému popisu. Například: *La fiesta de ayer* (Včerejší oslava). Tato věta neznámá, že by včera byla pouze jedna jediná oslava, ale to, že existuje pouze jedna oslava, která patří do společného kontextu konverzace s účastníkem rozpravy.

S určitým členem se rovněž pojí jedinečné existence věcí svého druhu, například *El sol saldrá mañana* (Slunce vyjde ráno), existuje totiž pouze jedno slunce, proto určitý člen.¹²

3.5.2. Deiktické, anaforické a kataforické užití určitého členu

a) Deiktické užití určitého členu

RAE uvádí, že převaha určenosti se často interpretuje jen stěží, předpokládá se totiž, že odpovídá situaci, ve které se pronáší sdělení. Například: *Cierra las ventanas, por favor, que entra mucho ruido*¹³ (Prosím, zavři okna, je zde totiž velký hluk), tímto sdělením se má na mysli zavřít ta okna, která jsou nejbližší účastníkům rozmluvy, a ne okna v celém domě.

¹¹ Cf. RAE. *Nueva gramática de la lengua española: manual*. Madrid: Espasa, 2014, s. 268.

¹² Cf. Ibid., s. 268.

¹³ Cf. Ibid., s. 269.

Manuel Leonetti uvádí, že na rozdíl od anaforického užití členu, deiktické užití členu může uvádět nové informace, které nebyly řečené dříve. Tyto informace vyplývají ze situace.¹⁴

b) Anaforické a anaforické asociační užití určitého členu

Ve jmenném syntagmatu člen orientuje příjemce na jiné jmenné vyjádření, které se již objevilo v diskurzu. Příklad: *Cervantes escribió Las Novelas ejemplares. El famoso escritor es conocido por todo el mundo.* V tomto případě určitý člen *el* odkazuje na již v první větě zmíněného Cervantese.

Dalším typem užití určitého členu je užití anaforické asociační. V tomto případě je užití určitého členu možné díky tomu, že významy jmenných syntagmat, přestože si zcela neodpovídají, mají mezi sebou jisté propojení s označovanou věcí. Například, určitý člen je možné použít u *el tejado* (*střecha*), jestli jsme předtím mluvili o *domu* (*la casa*), protože jmenná syntagmata spojuje konceptuální vztah.¹⁵

c) Kataforické užití určitého členu

Jde o případy, ve kterých přívlastek, nebo jiné doplnění dodávají informaci nezbytnou pro to, aby se mohl použít určitý člen již při první zmínce jmenného syntagmatu. Například: *Y entonces Olga le dio la carta que había estado escribiendo durante toda la mañana*¹⁶, v této větě bylo možno použít určitý člen díky tomu, že je substantivum *la carta* (*dopis*) rozvíto vztažnou větou, která je nezbytná pro zařazení do kontextu.¹⁷

3.6. Přítomnost a absence určitého členu

3.6.1. Absence členu z ekonomického důvodu

Podle Álvareze Martíneze, (ne)užívání členu mohou ovlivnit různé kontexty, ve kterých je kladen důraz na stručnost. Například v případě reklam, kde se počítá každé slovo z ekonomického hlediska, musí být jazyk co nejúspornější, proto je v těchto případech právě člen tou jednotkou, která se vynechává. Například: „*familia cuatro miembros con vivienda en afueras ciudad precisa criada dormir dentro*“. K vypouštění členu rovněž dochází u novinových titulků, názvu děl, knih, filmů, jídelních lístků a dalších.¹⁸

¹⁴ Cf. MANUEL LEONETTI. El artículo, In: I. Bosque – V. Demonte, *Gramática descriptiva de la lengua española*. Madrid: Espasa Calpe, 1999, s. 797.

¹⁵ RAE. *Nueva gramática de la lengua española: manual*. Madrid: Espasa, 2014, s. 268.

¹⁶ Cf. Ibid., s. 269.

¹⁷ Cf. Ibid., s. 269.

¹⁸ Cf. ÁLVAREZ MARTÍNEZ, María Ángeles. *El Artículo como entidad funcional en el español de hoy*. Madrid: Gredos, 1986, s. 230.

3.6.2. Přítomnost a absence členu v příslovích

Álvarez Martínez konstatuje, že ve frazémech a pořekadlech se ustanovila určitá podoba, tato konvence umožňuje, že jsou daná substantiva srozumitelná a pochopitelná stejně jako by člen měla. Například přísloví: „*perro ladrador, poco mordedor*“ je stejně srozumitelné jako „*el perro ladrador es...*“¹⁹

3.6.3. Přítomnost a absence členu ve vztahu k vlastním jménům

V následujících odstavcích se budeme zabývat užitím členu před vlastními jmény. Obecně popíšeme užití členu před vlastními jmény osob a před zvláštní skupinou vlastních jmen (jména svátků, dnů v týdnu, ročních období a měsíců), nakonec se budeme zabývat užitím členu u geografických názvů. Této podkapitole věnujeme největší prostor, poněvadž je užití určitého členu u toponym hlavní náplň této práce.

Fernandez Leborans uvádí, že všechna vlastní jména, která jsou rozvita, mají obligatorně člen, v takových případech se uplatňuje vzorec: *určitý člen + vlastní jméno + rozvíjející větný člen*. Vlastní jména jsou nejčastěji rozvita specifikujícím adjektivem (v postnominální pozici), předložkovou vazbou *de* a vzažnou větou restriktivní. Rozvití vlastního jména umožňuje denominativní, identifikační a metaforickou interpretaci.²⁰

a) Přítomnost a absence členu před osobními vlastními jmény

RAE zmiňuje, že použití členu u vlastních jmen je v podstatě zbytečné, protože vlastní jména sama o sobě označují jedinečnou osobu či věc, existují ale výjimky, kdy se člen před vlastními jmény užívá. Člen se před vlastními jmény osob užívá například v případě, že je jméno v plurálu, například *Todos los Alfonsos*. Také je rozšířené užití členu před příjmeními slavných žen, převážně před příjmením umělkyně, například *la Caballé* místo *Montserrat Caballé*. Tento případ užití členu má mírně archaický nádech a je vlastní hlavně pro literaturu a noviny. Použijeme-li určitý člen například před příjmením některé slavné odbornice, naznačíme tím ironii a opovržení.²¹

Co se týče členu užívaného před vlastními jmény osob v ostatních případech, Laca uvádí, že zde má použití členu silné lidové a familiární konotace a člen je téměř výlučně užíván

¹⁹ Cf. ÁLVAREZ MARTÍNEZ, María Ángeles. *El artículo como entidad funcional en el español de hoy*. Madrid: Gredos, 1986, s. 230.

²⁰ Cf. FERNÁNDEZ LEBORANS, J. El nombre propio, In: I. Bosque – V. Demonte, *Gramática descriptiva de la lengua española*. Madrid: Espasa Calpe, 1999, s. 114.

²¹ Cf. RAE. *Nueva gramática de la lengua española: manual*. Madrid: Espasa, 2014, s. 1031.

v nižším sociokulturním prostředí. Užívání členu je více tolerováno v případě hypokoristických podob vlastních jmen, které má rovněž silné neformální konotace. Například lze častěji zaslechnout *el Pepe* než *el José*, či *la Milagros*.²²

b) Přítomnost a absence členu ve zvláštní skupině vlastních jmen

Jak bylo zmíněno v kapitole o vlastním jménu, zvláštní skupinou vlastních jmen má Fernández Laborans na mysli skupinu jmen, která nespadá pod opravdová vlastní jména (například jména dnů v týdnu, měsíců, institucí, svátku atd.) Co se týče použití členu u náboženských svátků Laborans uvádí, že se některé pojí se členem vždy (například *la Ascensión*, *la Asunción*, *el Corpus*) a některé člen mít nemusí (například *Pascua*, *Nochebuena*, *Navidad* a *Cuaresma*), protože nejsou jasně časově vymezené, co se týče jasného data konání. Francisco Abad Nebod uvádí, na rozdíl od Leboranse, že svátek *el Corpus* může být jak se členem, ale i bez něj.²³

Pokud jde o jména dnů v týdnu a ročních období, Laborans zmiňuje, že se tato jména chovají stejně jako obecná jména, a proto by měla mít člen ve stejných kontextech jako ho mívají obecná podstatná jména, ale existují jisté výjimky, například když následují po předložce *en*, kdy člen nemívají (například *en primavera*). Naproti tomu názvy měsíců člen nemívají, pokud nejsou dále modifikovány, například *septiembre es mi mes favorito* vs *el mayo de 68*.²⁴

c) Přítomnost a absence členu u toponym

Jak napovídá název bakalářské práce, přítomnost a absence členu před toponymy je téma, kterému věnujeme velkou pozornost, a to především v praktické části této bakalářské práce.

Podle Lacy jména zemí a států obecně nemívají člen, existují ale výjimky, u kterých je člen stanoven v názvu. Jde na příklad o *El Salvador*, v tomto případě se určitý člen stal součástí názvu. Dále existuje celá řada výjimek, u nichž užití členu kolísá, například *Argentina / la Argentina*, *Perú / el Perú*, *Paraguay / el Paraguay*, *Japón / el Japón* a *Estados Unidos / los Estados Unidos*.²⁵ RAE do této skupiny navíc řadí toponyma *China / la China*, *India / la India* a *Uruguay / el Uruguay*. RAE dále uvádí, že je u tohoto typu toponym obecně

²² Cf. LACA, B. Presencia y ausencia de determinante, In: I. Bosque – V. Demonte, *Gramática descriptiva de la lengua española*. Madrid: Espasa Calpe, 1999, s. 924.

²³ Cf. ABAD NEBOT, Francisco. *El Artículo: sistema y usos*. Madrid: Aravaca, 1977, s. 43.

²⁴ Cf. FERNÁNDEZ LEBORANS, J. El nombre propio, In: I. Bosque – V. Demonte, *Gramática descriptiva de la lengua española*. Madrid: Espasa Calpe, 1999, s. 114.

²⁵ Cf. LACA, B. Presencia y ausencia de determinante, In: I. Bosque – V. Demonte, *Gramática descriptiva de la lengua española*. Madrid: Espasa Calpe, 1999, s. 925.

větší tendence zachování členu v Hispánské Americe, konkrétně v zemích nesoucích stejný název jako toponymum.

RAE uvádí, že určitý člen mají vždy: *El Cairo*, *La Habana*, *La Haya*, *El Paso*, *La Plata*, *Las Rozas*, *La Serena* a *El Salvador*. V těchto případech nesmíme určitý člen nikdy vynechat. Gramaticky správně je věta *Viajaré a El Salvador*, nikoliv však **Viajaré a Salvador*.²⁶ Tato skupina toponym neumožňuje umístění adjektiva mezi určitým členem a jménem. Určitý člen rovněž nemůžeme vynechat v oficiálních názvech, například *República del Perú*, nebo *República Oriental del Uruguay*.

RAE dále zmiňuje nestálou *míru začlenění* (*grado de integración*), je to míra začleněnosti určitého členu ve jmenné skupině definované jednoznačným vztahem, které tvoří se substantivem. Tudíž například názvy pohoří a hor, přestože mívají určitý člen jako část názvu (*los Alpes*, *los Andes*, *el Chimborazo*, *el Everest*, *el Himalaya*, *los Pirineos*) se více podobají skupině, u které užití členu kolísá (*(la) Argentina*), než skupině toponym typu *El Cairo*, *La Haya*, *La Plata* a dalších. Substantiva, která lexikálně nezačleňují určitý člen do svého názvu, připouští přídavné jméno v pozici mezi determinantem a substantivem. Kupříkladu je zcela správně věta *Los imponentes Alpes*, oproti větě **el variopinto Cairo*,²⁷ adjektivum *imponente* je přívlastek, jenž svou přítomností rozděluje člen od substantiva stejně jako to dělají restriktivní adjektiva. Touto vlastností se i jména řek podobají jménům hor. Existuje pouze pár výjimek, mezi nimiž je *La Habana*, která přestože spadá do stejné skupiny jako *El Cairo*, může mít určitá adjektiva mezi členem a jménem, například: *Los símbolos de la vieja Habana*.²⁸

Na základě získaného přehledu můžeme užití členu před vlastními jmény rozdělit do dvou kategorií:

- a) *lexikálně začleněný člen* (*El Salvador*)
- b) *člen syntaktického původu* (*el Chile moderno*)

RAE uvádí, že v případě kategorie b) se jména vlastní užívají jako jména obecná. Dále též uvádí, že vlastní jména samy o sobě nevyžadují použití určitého členu, neboť samy o sobě označují jedinečnou bytost či místo, kterou již není potřeba dále specifikovat. Užití určitého členu před vlastním jménem danou osobu či věc zněkolikanásobí, což má za následek, že se dané místo či člověk jeví jako dva rozdílné subjekty. V případě příkladu *el Buenos Aires*

²⁶ Cf. RAE. *Nueva gramática de la lengua española*. Madrid: Espasa Libros, c2009, s. 837.

²⁷ Cf. Ibid., s. 838.

²⁸ Cf. Ibid., s. 839.

actual je v podstatě jasné, že z geografického hlediska existuje pouze jedno místo stejného názvu, ale gramatika to prezentuje tak, jako by existovalo více míst stejného názvu.²⁹

Laca tvrdí, že u jmen kontinentů kolísá užití pouze u *África / la África*, zatímco *La Antártida* se užívá výhradně se členem. Názvy měst obsahují člen pouze pokud je stanovený v jejich názvu.

Laca i Leborans se shodují v tom, že určitý člen nalezneme u názvů řek, moří, oceánů, ale také u názvů pohoří a souostroví, které mají formu plurálu, přestože člen nemají stanovený v názvu. Například: *el Pacífico, los Alpes, los Andes, las Antillas*. Také jména hor, vrcholků a sopek (*el Popocatepetl*) se pojí se členem. V tomto případě ale určitý člen netvoří součást názvu, nýbrž se jedná o jistou elipsu, člen v tomto případě zastupuje nevyjádřené podstatné jméno obecné, například (*el (océano) Pacífico*), (*el (río) Ebro*), (*el (mar) Caribe*).³⁰ Fernández Leborans rovněž uvádí, že v případě hydronym je přítomnost členu dána příslušným nepsaným obecným jménem, dále dodává, že pokud je obecné jméno vyjádřené, funkcí členu je přesně vymezit popis vlastního jména, které plní funkci výhradně pojmenovací.³¹ RAE dodává, že u názvů řek, které jsou začleněné do názvu měst, dochází k vynechávání určitého členu po předložce *de*, například: *Alcalá de Henares, Alba de Tormes* nebo *Miranda de Ebro*.³²

Z těchto tvrzení lze v podstatě vyvodit, že můžeme toponyma rozdělit do pěti kategorií:

- a) toponyma, která nemívají člen (většina)
- b) toponyma, u kterých je člen stanoven v názvu (*El Salvador*)
- c) toponyma, která člen mají, přestože ho nemají stanovený v názvu, tento člen naznačuje elipsu podstatného jména obecného (*el Guadalquivir*)
- d) toponyma, která člen mají z důvodu rozvíti jiným větným členem (*el Madrid de los Austrias*)
- e) toponyma, u kterých užívání určitého členu kolísá (*(la) Argentina*)

Poslední zmíněná kategorie, u které používání určitého členu kolísá, bude relevantní pro naše zkoumání v praktické části práce. Z této kategorie bylo zvoleno 5 konkrétních zástupců, 4 toponyma pochází z Hispánské Ameriky, tj. oblasti, kde se mluví španělsky, jedno je z oblasti

²⁹ Cf. RAE. *Nueva gramática de la lengua española*. Madrid: Espasa Libros, c2009, s. 839.

³⁰ Cf. LACA, B. Presencia y ausencia de determinante, In: I. Bosque – V. Demonte, *Gramática descriptiva de la lengua española*. Madrid: Espasa Calpe, 1999, s. 925.

³¹ Cf. FERNÁNDEZ LEBORANS, J. El nombre propio, In: I. Bosque – V. Demonte, *Gramática descriptiva de la lengua española*. Madrid: Espasa Calpe, 1999, s. 113.

³² Cf. RAE. *Nueva gramática de la lengua española*. Madrid: Espasa Libros, c2009, s. 883.

nehispánské. Vybraná toponyma ze španělsky mluvících zemí jsou *(la) Argentina*, *(el) Perú*, *(el) Paraguay* a *(el) Ecuador* a zvolená nehispanšská země je *(el) Japón*.

Praktická část

V praktické části této práce se budeme zabývat výskytem určitého členu před zvolenými toponymy. Budeme pracovat se dvěma korpusy Španělské královské akademie³³, s korpusem CREA (*El Corpus de Referencia del Español Actual*) a CORPES XXI. Využití obou korpusů nám umožní širší pohled na danou problematiku díky pokrytí většího časového období.

4. Charakteristika použitých korpusů

4.1. Korpus CREA

Poslední verze tohoto korpusu pochází z roku 2008 a obsahuje okolo 160 milión forem. Skládá se z široké škály psaných textů i mluvených projevů ze všech španělsky mluvících zemí od roku 1975 do roku 2004. Psané texty jsou různého původu, což zaručuje vyrovnané zastoupení všech žánrů. Orální část korpusu pochází z přepsaných zvukových záznamů, které pochází především z rádia a televize.³⁴

K této práci bude použita verze z listopadu roku 2015, kdy se uveřejnila anotovaná verze korpusu CREA (*versión anotada del CREA (0.1)*), která umožňuje vyhledávání podle formy, lemmatu a mluvnické kategorie. Anotovaná verze obsahuje okolo 111 220 dokumentů s více než 126 milióny forem, které pochází z písemných textů ze všech hispánských zemí z období mezi lety 1975 a 2000. Největší objem dat pochází z časového úseku mezi lety 1995 a 2000, obsahuje více než 54 miliónů forem. Z let 1990-1994 je přibližně 26 miliónů forem, z 1985-1989 je zhruba 22 miliónů, z období 1980-1984 je 18 miliónů a 10 miliónů forem pochází z roků 1975-1979.³⁵

Výhoda korpusu CREA je možnost otevření statistiky s poměrem výskytů v různých španělsky mluvících zemích. Dále je zřetelně vidět rok, ze kterého je text, v němž se hledaný prvek objevuje. Z uživatelského hlediska nabízí intuitivní ovládání, nevýhodou mohou být nedostatečné vyhledávací nástroje a velmi omezené možnosti práce s výsledky, které musí být ve většině případů analyzovány ručně.

4.2. Korpus CORPES XXI

Corpes XXI (*El Corpus del Español del Siglo XXI*) je stejně jako CREA referenční korpus. Z názvu tohoto korpusu lze vyčíst, že zahrnuje texty od roku 2001. V červnu roku 2016

³³ dostupné na stránkách www.rae.es

³⁴ Cif. www.rae.es/recursos/banco-de-datos/crea

³⁵ Cif. Ibid.

se uveřejnila nová verze (0.83). Obsahuje okolo 237 670 dokumentů, které obsahují kolem zhruba 225 miliónů forem.³⁶

Co se týče uživatelského rozhraní, je CORPES XXI totožný s korpusem CREA. Nabízí tak stejné výhody i nevýhody jako CREA.

³⁶ Cf. www.rae.es/recursos/banco-de-datos/corpes-xxi

5. Vymezení metodologie výzkumu v korpusech CREA a CORPES XXI

V praktické části této práce budeme zkoumat pomocí korpusů CREA a CORPES XXI četnost výskytů určitého členu u toponym *(la) Argentina*, *(el) Perú*, *(el) Paraguay*, *(el) Ecuador* a *(el) Japón*. Jak již bylo zmíněno v teoretické části práce, všechna tato toponyma patří do kategorie, u které (ne)užívání určitého členu kolísá.

Při zadávání dotazu bude specifikován slovní druh hledaného toponyma na vlastní jméno, dále budou brány v potaz také všechny podoby určitého členu před toponymy mužského rodu, které se v jednotném čísle ve spojení s předložkami *de* a *a* zkracují na *del* a *al*.

Z důvodu velkého množství dat jsme se rozhodli do praktické části začlenit poměrně velké množství tabulek a grafů, a to zejména pro usnadnění orientace v textu náročném na pozornost čtenáře.

Za podstatné budeme považovat oblasti a země s nejfrekventovanějším výskytem proto, abychom vyvrátili či potvrdili, zda je použití určitého členu typické pouze pro danou zemi, či nikoliv. Také je třeba brát v potaz zastoupení daných zemí v celkovém korpusu, protože jiný podíl textů na korpusech bude tvořit Španělsko oproti například Guatemala. Zastoupení zemí se také různou měrou liší v obou používaných korpusech.

Dále budeme ručně procházet výsledky výskytů toponym se členem, abychom zjistili, jakou měrou se podílí použití určitého členu v případě rozvití toponyma jiným větným členem (například přívlastkem, vztahným *que* či předložkovou vazbou *de*) na celkovém výskytu se členem. V případě, že je toponymum rozvitě jiným větným členem, je použití členu nutné. Z důvodů velkého množství výskytů jsme si stanovili kritéria pro manuální procházení výsledků, a to z důvodu, že korpus CREA ani CORPES neumožňují nahodilé promíchání výskytů. V případě CREA budeme zkoumat prvních pět výskytů toponym se členem v každém z roků, jimiž tento korpus disponuje (1975-2000), dohromady projdeme 130 výsledků. V korpusu CORPES projdeme prvních deset toponym se členem v každém roce, které CORPES obsahuje (2001-2015), dohromady 150 výskytů. Tato námi stanovená kritéria nám umožní projít výskyty všech časových období.

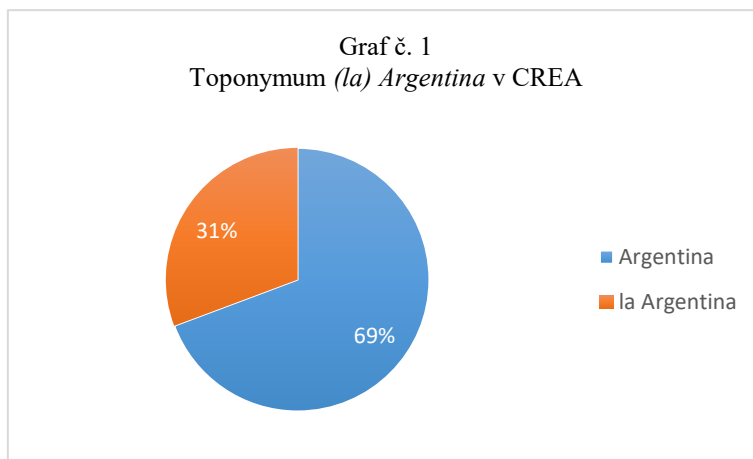
Dále budeme zkoumat nejčastější předložkové vazby, které předcházely danému toponymu. Získané údaje z obou korpusů budou následně srovnávány.

6. (la) Argentina

První hledané toponymum je *Argentina*. Při zadávání dotazu bylo třeba specifikovat slovní druh, v opačném případě by korpus vyhledal spolu se substantivem *Argentina* také velké množství adjektiv *argentina*, která by zkreslila výsledky hledání v korpusech.

6.1. (la) Argentina v CREA

Korpus CREA našel celkem 11 180 výskytů substantiva *Argentina* (v 4 659 dokumentech), z toho bylo 7 748 výskytů bez určitého členu (v 3 707 dokumentech) a 3 432 výskytů s určitým členem (v 1 371 dokumentech). Procentuální vyjádření výskytů nalezneme v následujícím grafu:

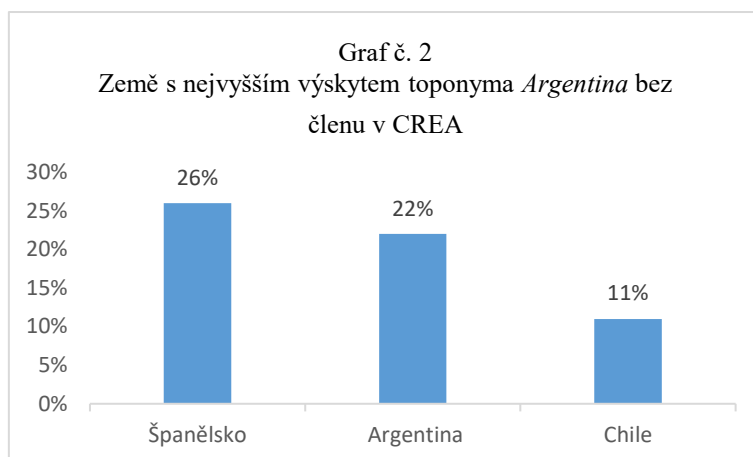

6.1.1. Argentina bez určitého členu

V této podkapitole se budeme zabývat geografickým zařazením výskytů, vyjmenujeme vždy tři oblasti a země s nejfrekventovanějším výskytem bez určitého členu.

Mezi oblasti s nejvyšší frekvencí výskytu patří oblast Río de la Plata, Španělsko a Mexiko a Centrální Amerika. Procentuálně vyjádřeno, z celkového počtu výskytů, tj. 7 748 výskytů, oblast Río de la Plata tvoří zaokrouhleně 27 %, Španělsko 26 % a Mexiko a Centrální Amerika 11 %.

Tři země s nejvyšší frekvencí výskytu jsou Španělsko (2 011 výskytů), Argentina (1 728 výskytů) a Chile (820 výskytů). Španělsko tvoří 26 %, Argentina 22 % a Chile 11 %.

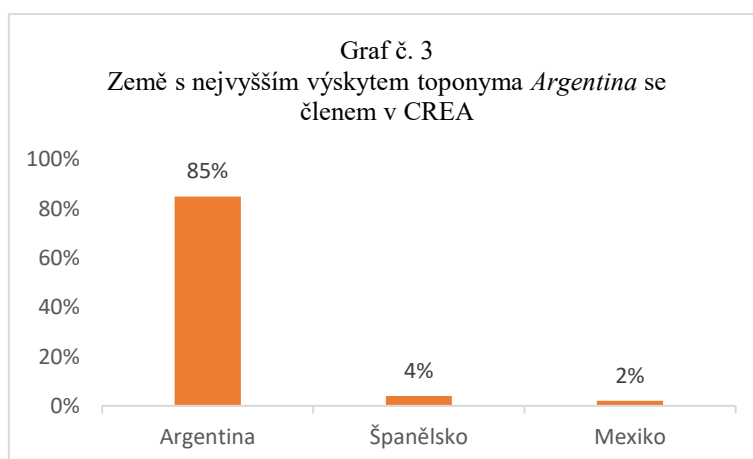

Nejčastěji se toponymum *Argentina* vyskytuje v textech s tématikou politiky, ekonomie a práva (38 %).

6.1.2. *la Argentina*

Mezi tři oblasti s nejvyšším počtem výskytů *la Argentina* patří oblast Río de la Plata, Španělsko a Mexiko a Centrální Amerika. Procentuálně vyjádřeno, oblast Río de la Plata 87 %, Španělsko 4 % a Mexiko a Centrální Amerika 2 %.

Seřazeno podle zemí s nejvyšší distribucí *Argentina* se členem, je Argentina na prvním místě (2 921 výskytů), poté Španělsko (133 výskytů) a Mexiko (59 výskytů). Argentina tvoří 85 %, Španělsko 4 % a Mexiko 2 %.

Z předchozího grafu lze vyčíst, že výskyt vlastního jména *Argentina* s určitým členem v korpusu CREA je vlastní převážně pro tuto zemi. To ostatně potvrzuje také tvrzení

Čermáka³⁷, který navíc dodává, že frekvence užívání kolísá v závislosti na kontextu také v dalších hispanoamerických zemích.

La Argentina se stejně jako *Argentina* bez členu nejčastěji vyskytovala v textech s politickou, ekonomickou a právní tematikou (43 %).

Výskyt členu před zkoumaným toponymem však také může být dán tím, že je toto toponymum rozvito přívlastkem (např. *la Argentina de los años veinte*). Vzhledem k množství dat, které korpus nabízí, nebylo možné projít všechny výskyty ručně a tyto případy manuálně vytržít. Uchýlili jsme se k řešení, kdy projdeme určitý počet vzorků, u nichž prozkoumáme, zda jsou rozvity přívlastkem či nikoli, tím zjistíme, s jakou frekvencí jsou přibližně výskyty s přívlastkem v celém zkoumaném materiálu.

Z důvodů, že vyhledávací možnosti korpusu CREA neumožňují nenahodile promíchat výskyty, jsme se rozhodli specifikovat dotaz tak, aby zkoumání počtu toponym rozvitých jiným větným členem pokrylo celé časové období, jímž korpus disponuje. Při manuálním procházení výsledků jsme celkové výskyty toponyma se členem vždy jednotlivě omezili na roky, které korpus CREA zahrnuje (1975-2000) a dále pak z každého roku zkoumali prvních pět výskytů toponyma se členem, celkem jsme tedy v korpusu CREA ručně prošli 130 výskytů.

Ze 130 výskytů, které jsme ručně prošli, jsme zaznamenali celkem 6 výskytů, kdy bylo toponymum rozvito jiným větným členem. Například přívlastkem shodným a předložkovou vazbou *de*: ... *no ve la televisión, acude al campo siempre que puede, habla de su padre con gran cariño. con admiración, con respecto, aquel hombre lleno de buena voluntad, y yo le pregunto por la Argentina actual...* (El pueblo es el legislador del idioma... El escritor sólo tiene que hacer uso con tino. *ABC*. Madrid: Prensa Española, S.A., 1988-05-10), *Los soldados del puesto argelino mascaban chicle y pedían sellos. En otros lugares del mundo he visto a los policías y los soldados hacer colecciones de las cosas más inverosímiles: en la Argentina de Videla, los «milicos» que custodian la carretera hasta el aeropuerto de Buenos Aires me han pedido monedas...* (Leguineche, Manuel: *El camino más corto. Una trepidante vuelta al mundo en automóvil*. Barcelona: Plaza y Janés, 1996). Tyto případy tvořily pouze 5 % ze zkoumaných vzorků, lze tedy očekávat, že ani v celkové konkordanci nebude jejich výskyt natolik významný, aby výrazně zkreslil naše závěry.

³⁷ ČERMÁK Petr (2002), *¿Argentina o la Argentina? Acerca del uso del artículo definido en los nombres de países*, In Estébanez Calderón, D.; Fernández Couceiro, E.; Córdoba Rodríguez, F. (Eds.), *El hispanismo en la República Checa IV*, Praha, Filozofická fakulta UK a Ministerio de Asuntos Exteriores, s. 28-30.

6.1.3. (la) Argentina v předložkových vazbách

Toponymum *la Argentina* se podle výsledků výskytů z korpusu CREA velmi často vyskytovalo před předložkami, především před předložkami *en*, *a* a *de*.

Po předložce *en* se *la Argentina* vyskytuje celkem v 1 371 případech, což je 40 % z celkového počtu výskytů *la Argentina*, tedy skoro každý třetí výskyt *la Argentina* byl před předložkou *en*.

Druhá nejčastější předložka před zkoumaným toponymem je předložka *a*, která se vyskytla celkem v 575 případech, to je 17 % z celkového počtu. Předložka *a* tedy připadá na každý skoro šestý výskyt v korpusu CREA.

Poslední předložka s výrazně vyšší frekvencí než například *con*, *entre*, *desde* a další, je předložka *de*. *De* se vyskytuje v celkem 444 případech, procentuálně to je zaokrouhleně 13 %. Každý skoro osmý výskyt nalezneme po této předložce.

V následující tabulce porovnáme výskyt předložek před toponymem bez určitého členu s výskytem předložek před toponymem s určitým členem.

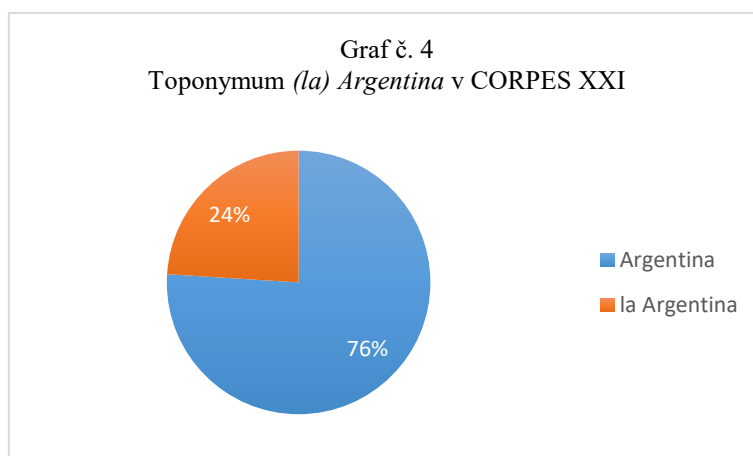
<i>toponymum</i>	<i>en</i>	<i>de</i>	<i>a</i>
<i>Argentina</i>	19 %	15 %	6 %
<i>la Argentina</i>	40 %	17 %	13 %

Tabulka č.1: Procentuální vyjádření výskytů předložek před toponymem (*la*) *Argentina* v CREA

Z tabulky vyplývá, že 40 % vlastního jména *Argentina* s určitým členem je po předložce *en*, zatímco u *Argentiny* bez členu je to skoro dvakrát méně, tedy 19 %. Poměr výskytů (*la*) *Argentina* po předložce *de* je v podstatě velmi podobný. Velký rozdíl jsme zaznamenali u předložky *a*. Předložka *a* tvoří 13 % ze všech předložek před daným toponymem se členem, kdežto u toponyma bez členu je předložka *a* přítomna pouze v 6 % ze všech výskytů bez členu.

6.2. (la) Argentina v CORPES XXI

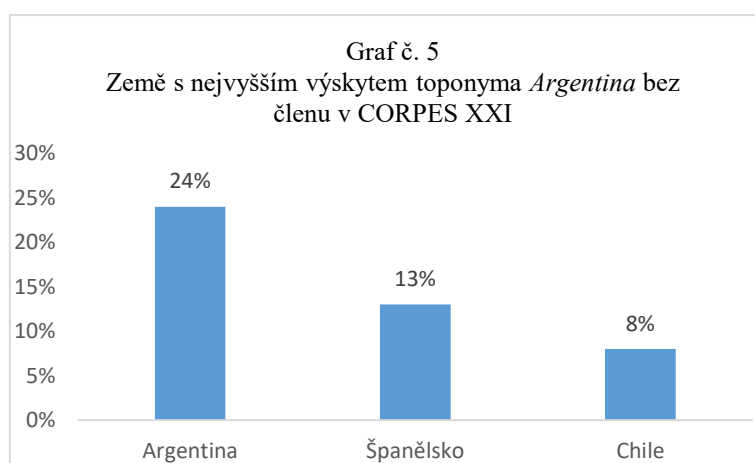
Korpus CORPES XXI vyhledal celkem 27 690 výskytů substantiva *Argentina* (v 12 864 dokumentech), z tohoto počtu je 20 977 výskytů bez určitého členu (v 10 859 dokumentech) a 6 713 s určitým členem (v 3 205 dokumentech). Následující graf vyjadřuje procentuální zastoupení obou výskytů.

6.2.1. *Argentina* bez určitého členu

Mezi oblasti s nejvyšší frekvencí výskytu patří oblast Río de la Plata, Španělsko a Karibik. Oblast Río de la Plata tvoří dohromady 36 %, Španělsko 13 % a Karibik 13 %.

Tři země s největší distribucí jsou Argentina (5 047 výskytů), Španělsko (2 728 výskytů) a Chile (1 654 výskytů). V následujícím grafu nalezneme zmíněná data v procentech.

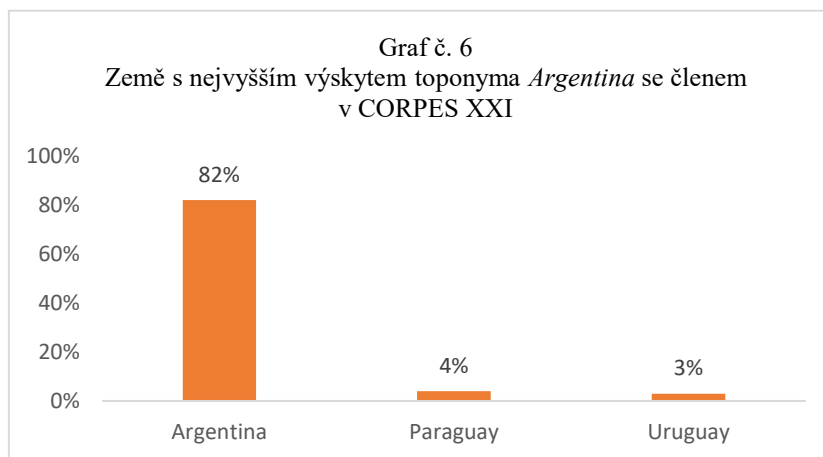

Vlastní jméno *Argentina* bez členu se nejčastěji vyskytuje ve textech s tematikou politiky, ekonomie a práva (31 %).

6.2.2. *la Argentina*

Tři nejvyšší distribuce tohoto toponyma patří oblasti Río de la Plata, Andské oblasti a Španělsku. Výskyt toponyma se členem v oblasti Río de la Plata tvoří 89 %, v Andské oblasti a ve Španělsku tvoří pouhých 2 %.

Země s nejvyššími počty výskytů jsou Argentina (5 515 výskytů), Paraguay (266 výskytů) a Uruguay (203 výskytů). Jasná převaha výskytů v Argentině tvoří 82 % z celkového počtu výskytu toponyma s určitým členem, poté Paraguay se 4 % a Uruguay se 3 %.

Výskyt *la Argentina* převažuje v textech politického, ekonomického a právního charakteru (30%).

Výskyt členu před zkoumaným toponymem však také může být dán tím, že je toto toponymum rozvito přívlastkem (např. *la Argentina de los años veinte*). Vzhledem k množství dat, které korpus nabízí, nebylo možné projít všechny výskyty ručně a tyto případy manuálně vytřídit. Rozhodli jsme se tedy projít určitý počet vzorků, u nichž prozkoumáme, zda jsou přívlastkem rozvity či nikoli, čímž zjistíme, s jakou frekvencí jsou přibližně výskyty s přívlastkem v celém zkoumaném materiálu. Jak bylo zmíněno v metodologii práce, v korpusu CORPES projdeme prvních deset toponym se členem v každém roce, které CORPES obsahuje (2001-2015), dohromady tedy 150 výskytů. Tato námi stanovená kritéria nám umožní projít výskyty všech časových období.

V roce 2014 korpus obsahoval pouze 5 výskytů, z toho ani jeden případ rozvitého toponyma a v letech 2014 a 2015 korpus nenalezl žádný výskyt toponyma *Argentina* se členem, tudíž jsme celkem prošli 125 výskytů a z tohoto počtu jsme zaznamenali 16 případů rozvitého jména. Například, první dvě ukázky jsou případy rozvitého vztažným *que*, a zbylá dvě toponyma jsou rozvita předložkovou vazbou *de*: *Esta es la Argentina que no logramos superar*. (Gassino, Francisco Eduardo; Bonifacino, Enrique Benjamín: *Los 70. Violencia en la Argentina*. Buenos Aires: Círculo Militar, 2001) *Esta es la Argentina que queremos olvidar, pero no nos dejan*. (Gassino, Francisco Eduardo; Bonifacino, Enrique Benjamín: *Los 70. Violencia en la Argentina*. Buenos Aires: Círculo Militar, 2001), *Pero, según parece, la Argentina de entonces*

no solía dejar tan fácilmente a nadie con el cráneo descubierto: dedicándose sin descanso a sus sombreros, evitando todo gasto que no fuera imprescindible y negándose las vacaciones durante años, ... (Neuman, Andrés: *Una vez Argentina*. Barcelona: Editorial Anagrama, 2003), *a Reciban un saludo y un mensaje de fraternal solidaridad de quien tanto ha aprendido de las grandes formaciones (¿escuadras?, eso) de las grandes escuadras de América Larina, El Brasil de Garrincha y Pelé, la Argentina de Maradona y Batistuta ...* (Electorat, Mauricio: *La burla del tiempo*. Barcelona: Seix Barral, 2004). Tyto případy tvořily 13 % ze zkoumaných vzorků, lze tedy očekávat, že v celkové konkordanci jejich výskyt mírně zkreslí naše závěry.

6.2.3. (la) Argentina v předložkových vazbách

Tři předložky s nejfrekventovanějším výskytem před *la Argentina* jsou opět *en* (2 955 výskytů), *de* (1 163 výskytů) a *a* (1078 výskytů).

U toponyma *Argentina* bez určitého členu se mezi třemi předložkami s nejvyšším počtem výskytů objevuje *en* (3 987 výskytů), *a* (1 101 výskytů) a *con* (532 výskytů). Pro porovnání získaných informací slouží následující tabulka.

<i>toponymum</i>	<i>en</i>	<i>de</i>	<i>a</i>
<i>Argentina</i>	19 %	15 %	6 %
<i>la Argentina</i>	40 %	17 %	13 %

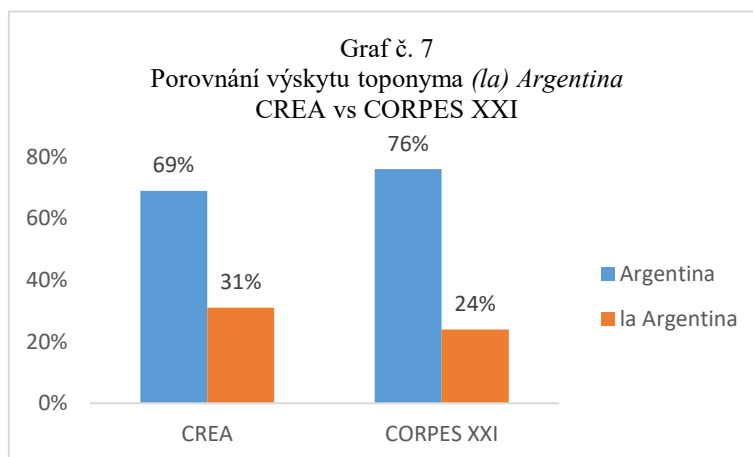
Tabulka č.2: Procentuální vyjádření výskytů předložek před toponymem (*la*) *Argentina* v CORPES

Z tabulky vyplývá, že z celkového počtu výskytů slova *Argentina* bez určitého členu v korpusu CORPES bylo 19 % výskytů po předložce *en*, pouhá 2 % po předložce *de*, 5 % po předložce *a* a 3 % po předložce *con*. Zatímco z celkového počtu výskytu *la Argentina* bylo 44 % výskytů po předložce *en* (zhruba dvakrát více než u *Argentina* bez členu), 17 % po předložce *de*, 16 % po předložce *a* a 2 % z celkového počtu výskytu se členem po předložce *con*.

6.3. Porovnání výsledků z CREA a CORPES XXI

Korpusy CREA a CORPES XXI zaznamenaly mírně rozdílná procenta v (ne)užívání určitého členu před toponymem *Argentina*. Zatímco CREA vykazuje 31 % ze všech výskytů s určitým členem, CORPES XXI vykazuje 24 %. Vzhledem k počtu dokumentů, se v CREA toponymum se členem vyskytuje ve 29 % dokumentech a v CORPES ve 25 % dokumentech (počítáno z celkového počtu dokumentů, které obsahují dané toponymum). Nárůst užívání

v korpusu CORPES vlastního jména *Argentina* bez členu naznačuje tendenci neužívání určitého členu před tímto toponymem. Nicméně považujeme za nutnost zmínit mírně rozdílný podíl Argentiny na korpusech CREA a CORPES, v prvním zmíněném korpusu tvořila Argentina 10 %, zatímco v druhém 9 % celkových dat korpusů.

Země s nejvyšším počtem výskytů se členem byla v korpusu CREA i CORPES XXI Argentina. Jelikož se většina výskytů se členem připisuje právě Argentině, je pravděpodobné, že je spojení *Argentina* s určitým členem vlastní převážně pro tuto zemi. Země s největší distribucí bez členu byla v CREA Španělsko, v CORPES XXI to byla Argentina. Z důvodu, že je v CORPES Argentina zemí, kde je nejvyšší počet výskytů se členem ale i bez něj, rozhodli jsme se porovnat výskyty s a bez členu právě v této zemi, abychom zjistili, co v Argentině převažuje. Srovnáme-li výskyty s a bez členu, zjistíme, že si jsou hodnoty velmi podobné (se členem 5 515 / bez členu 4 047), lze tedy konstatovat, že přestože se v Argentině podle korpusu užívají obě varianty, převažuje výskyt toponyma se členem.

<i>toponymum</i>	CREA	CORPES XXI
<i>Argentina</i>	26 % Španělsko	24 % Argentina
<i>la Argentina</i>	85 % Argentina	82 % Argentina

Tabulka č.3: Země s nejvyšším výskytem toponyma (*la*) *Argentina* v CREA a CORPES

Frekvence výskytů (*la*) *Argentina* po předložkách *en*, *de* a *a* byla v korpusu CREA i CORPES XXI podobná. Velký výkyv ve výsledcích jsme zaznamenali u předložky *de*. Zatímco *de* v CREA tvořilo 15 % z předložek před toponymem *Argentina* bez určitého členu, v CORPES XXI to byla pouhá 2 %. V následující tabulce je procentuální vyjádření výskytu předložek před toponymy v obou korpusech.

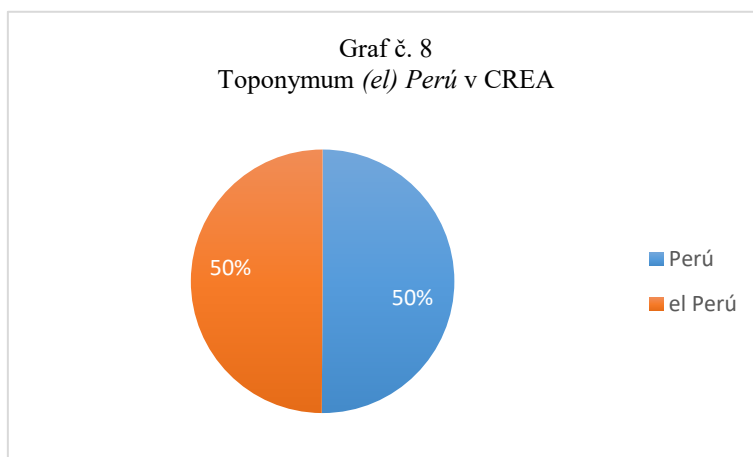
<i>korpus</i>	<i>toponymum</i>	<i>en</i>	<i>de</i>	<i>a</i>
CREA	<i>Argentina</i>	19 %	15 %	6 %
	<i>la Argentina</i>	40 %	17 %	13 %
CORPES XXI	<i>Argentina</i>	19 %	2 %	5 %
	<i>la Argentina</i>	44 %	17 %	16 %

Tabulka č.4: Procentuální vyjádření výskytů předložek před toponymem (*la*) *Argentina* v CREA a CORPES

7. (el) Perú

7.1. (el) Perú v CREA

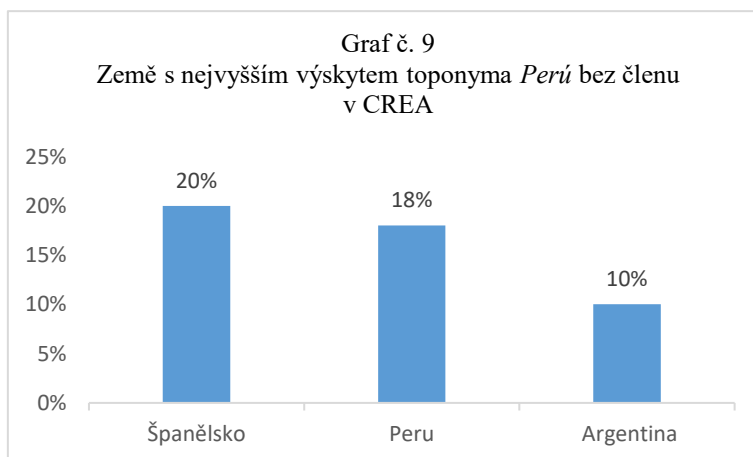
Korpus CREA vyhledal 8 200 výskytů vlastního jména *Perú* (v 2 848 dokumentech), z toho bylo 4 109 výskytů bez určitého členu (v 1 940 dokumentech) a 4 091 se členem (v 1 327 dokumentech). Z 8 200 výskytů je 50 % bez a 50 % s určitým členem.

7.1.1. Perú bez určitého členu

Mezi tři oblasti s nejvyšší frekvencí výskytů *Perú* bez určitého členu patří Andská zóna, Španělsko a Karibik. Procentuálně vyjádřeno, z celkového počtu výskytů vlastního jména *Perú* bez členu, tj. 4 109 výskytů, bylo 25 % z Andské zóny, 20 % ze Španělska a 12 % z Karibské oblasti.

Tři země s nejvyšší frekvencí výskytu bez určitého členu jsou Španělsko (821 výskytů), Peru (742 výskytů) a Argentina (428 výskytů). Španělsko tvoří 20 %, Peru 18 % a Argentina 10 %. V následujícím grafu se nachází procentuální znázornění:

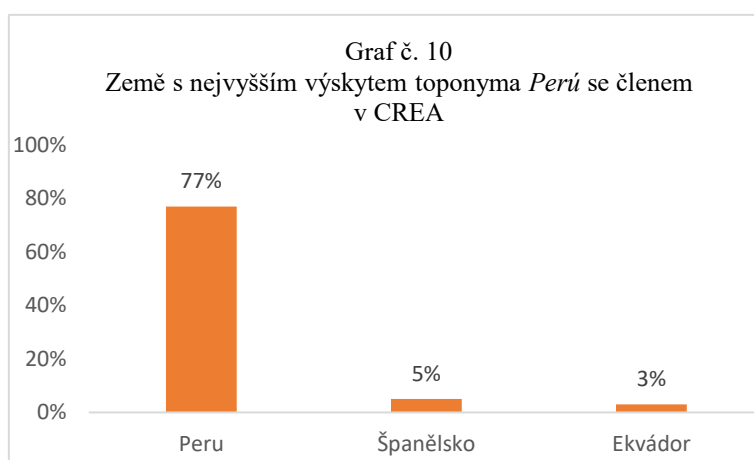

Toponymum *Perú* se nejčastěji vyskytuje v textech s politickou, ekonomickou a právní tematikou (47 %).

7.1.2. *el Perú*

Oblasti s nejfrekventovanějším výskytem se členem jsou Andská oblast, Španělsko a Karibik. Andy tvoří 82 % z celkového výskytu, Španělsko 5 % a Karibská oblast 4 %.

Země s nejvyšší frekvencí vlastního jména *Perú* s určitým členem jsou Peru (3 131 výskytů), Španělsko (214 výskytů) a Ekvádor (121 výskytů). Peru tvoří 77 %, Španělsko 5 % a Ekvádor 3 % z celkového počtu výskytů se členem.

Z předchozího grafu lze vyčíst, že výskyt vlastního jména *Perú* se členem jasně převažuje právě v této zemi. Navíc je nutné mít na paměti, že Peru obsahuje pouhých 3 % z veškerých forem v korpusu CREA.

El Perú se nejčastěji vyskytuje v textech s politickou, ekonomickou a právní tematikou (45 %).

Výskyt členu před zkoumaným toponymem *Perú* také může být dán tím, že je toto toponymum rozvíto přívlastkem (např. *el Perú de los años veinte*). Abychom zjistili přibližnou frekvenci výskytů toponym s přívlastkem ve zkoumaném materiálu, ručně projdeme toponyma *Perú* se členem v CREA. Pomocí nastavení vyhledávání jsme vymezili výskyty v jednotlivých letech (1975-2000) a zkoumali, jestli se mezi prvními pěti výskyty daného roku vyskytuje rozvíte toponymum. Dospěli jsme k výsledku, že z celkem 130 zkoumaných výskytů byly pouze 3 rozvíte jiným větným členem. V těchto třech případech šlo o rozvíte pomocí předložkové vazby *de* a přívlastku shodného: *Ahora, por ejemplo, menciona la Biblia para*

jstifícací la reencarnación. Esté en Malibú, Londres o el Perú de los incas, no se cansa de buscar las causas de las vibraciones del espíritu. (ABC. Madrid: Prensa Española, S.A., 1988-07-10), *Macera (1982,* Este trabajo tiene como objeto el contribuir al estudio de la evolución del léxico hispanoamericano, a través del análisis de tres textos del siglo XVIII, que comprenden los relatos de viajes de españoles por varias regiones del Virreinato **del Perú de entonces.** (99204129. *Correo electrónico 1999.* s.l.: s.n., s.a.) a ... *refiere cómo en el terreno propio de los retablos portátiles, las técnicas y los materiales de adecúan rápidamente a las posibilidades de los estamentos del Perú virreynal.* (92102003. *Programa impreso 1992.* s.l.: s.n., 1992). Tyto případy tvořily pouhá 2 % ze zkoumaných vzorků, lze tedy očekávat, že ani v celkové konkordanci nebude jejich výskyt natolik významný, aby výrazně zkreslil naše výsledky.

7.1.3. (el) Perú v předložkových vazbách

Toponymum *(el) Perú* se podle výsledků výskytů z korpusu CREA velmi často vyskytovalo před předložkami, a to hlavně před předložkami *de*, *en* a *a*.

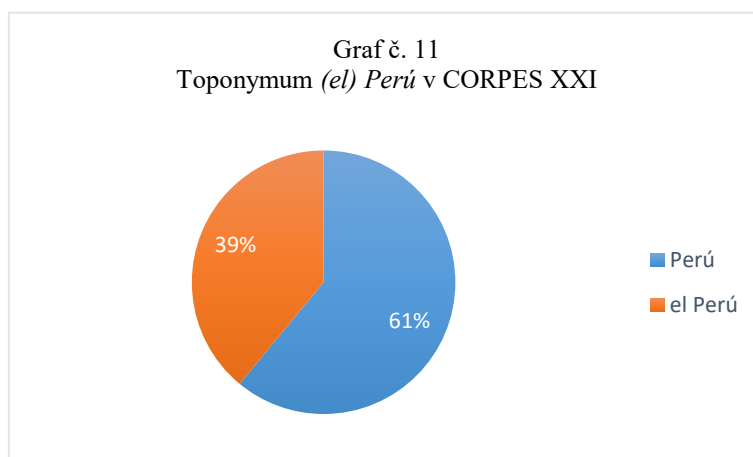
<i>toponymum</i>	<i>en</i>	<i>de</i>	<i>a</i>
<i>Perú</i>	17 %	15 %	6 %
<i>el Perú</i>	30 %	33 %	13 %

Tabulka č.5: Procentuální vyjádření výskytů předložek před toponymem *(el) Perú* v CORPES

Z tabulky lze vyčíst, že *el Perú* předcházely předložky *de*, *en* a *a* skoro dvakrát častěji než *Perú* bez členu.

7.2. (el) Perú v CORPES XXI

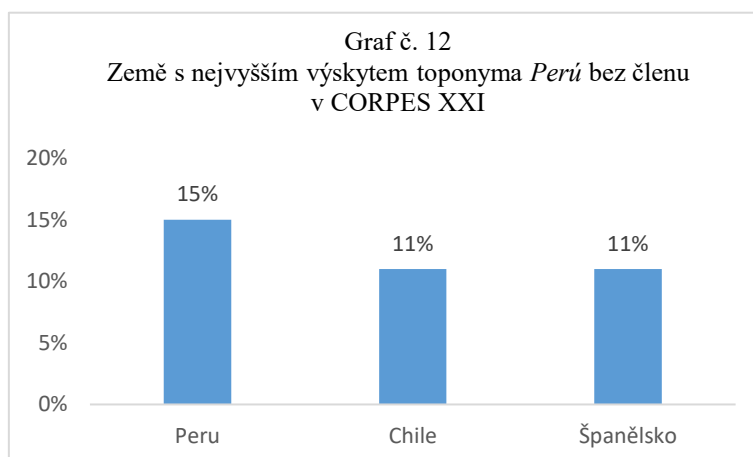
Korpus CORPES XXI našel celkem 15 230 výskytů toponyma *Perú* (v 6 532 dokumentech), z toho bylo bez členu 9 245 výskytů (v 5 088 dokumentech) a se členem 5 985 (v 2 130 dokumentech). Tedy 61 % z celkového počtu výskytů tvoří výskyty bez určitého členu a 39 % se členem.

7.2.1. *Perú* bez určitého členu

Mezi tři oblasti s nejvyšší frekvencí výskytů vlastního jména *Perú* bez členu patří Andská oblast, Karibik a oblast Chile. Andy tvoří 32 % z celkové výskytů bez členu, 18 % Karibik a 11 % oblast Chile.

Země s nejvyšším počtem výskytů bez členu jsou Peru (1 402 výskytů), Chile (1 027 výskytů) a Španělsko (1 027) výskytů. Procentuálně vyjádřeno, Peru zahrnuje 15 % z celkové výskytu toponyma bez členu a Chile a Španělsko 11 %.

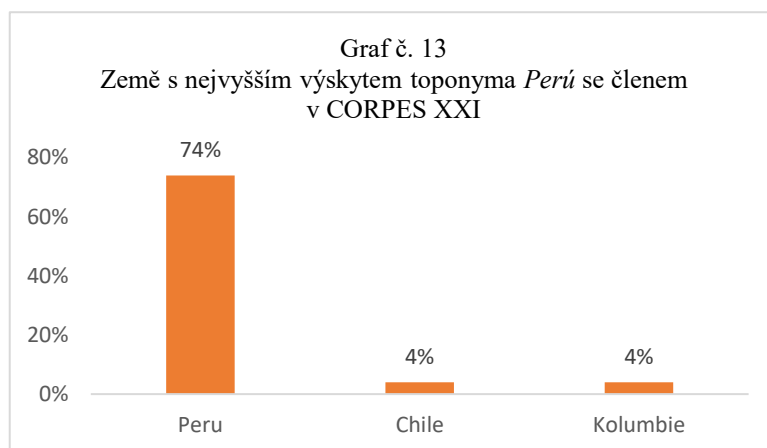

Perú bez členu se nejčastěji objevovalo v textech s politickou, ekonomickou a právní tematikou (36 %).

7.2.2. *el Perú*

Tři oblasti s nejvyšším výskytem *Perú* s určitým členem jsou Andy, Karibik a oblast Chile. Oblast And tvoří většinu, tedy 78 %, Karibik 6 % a oblast Chile 4 %.

Země s nejvyšším počtem výskytu se členem jsou Peru (4 450 výskytů), Chile (248 výskytů) a Kolumbie (226 výskytů). Peru silně převažuje ostatní země se svými 74 %, Chile a Kolumbie tvoří pouze 4 % z celkového počtu výskytů s určitým členem, což nejspíš poukazuje na regionální charakter distribuce *Perú* se členem. Dále je nutné zmínit, že se Peru na korpusu CORPES podílí pouze 3 % forem.

Perú se členem se nejčastěji objevovalo v textech s politickou, ekonomickou a právní tematikou (30 %).

Přítomnost členu před zkoumaným toponymem *Perú* také může být dána tím, že je toto toponymum rozvíto přívlastkem (např. *el Perú de los años veinte*), abychom zjistili přibližnou frekvenci výskytů toponym s přívlastkem ve zkoumaném materiálu, ručně projdeme toponyma *Perú* se členem v CORPES. Při ručním procházení výskytů toponyma *Perú* se členem v CORPES, jsme pomocí nastavení vyhledávání v korpusu vymezili výskyty v jednotlivých letech (2001-2015) a zkoumali, jestli se mezi prvními desíti výskyty daného roku vyskytuje rozvíto toponymum. Roky 2013 a 2014 obsahovaly pouze dva výskyty toponym se členem, rok 2015 neobsahoval výskyt žádný. Místo zamýšlených 150 vzorků jsme prošli 124, z tohoto počtu jsme zaznamenali celkem 5 případů, kdy bylo vlastní jméno rozvíto, například přívlastkem shodným: *Ninguno teraría su autoridad y la única alternativa de cualquier miembro de la familia que quisiera hacer algo diferente era irse a vivir a otro lugar. Así era el Perú rural de sus recuerdos.* (Varela Morales, Ramón: *Primum*. Panamá: Editora Géminis, Universidad Tecnológica de Panamá, 2003), *En el Perú urbano, el subempleo alcanzaba en 1998 un 44,3 % de la PEA ...* (Calderón Cockburn, Julio: «Lanzando los dados. Las políticas habitacionales en el Perú (1990-2009)». Erazo Espinosa, Jaime: *Políticas de empleo y vivienda en Sudamérica*. Quito: FLACSO, CLACSO, Instituto de la Ciudad, 2012) a *Choclo (choccllo)*,

humita (humint'a) y vicuña (vicunna) son términos oriundos del Perú precolombino. (Balmaceda, Daniel: *Historia de las palabras*. Buenos Aires: Editorial Sudamericana, 2011 Ciudad, 2012). Tyto případy vykazují celkem 4 % z prošlých vzorků toponyma se členem, lze očekávat, že ani v celkové konkordanci nebude jejich výskyt natolik významný, aby výrazně zkreslil naše závěry.

7.2.3. (el) Perú v předložkových vazbách

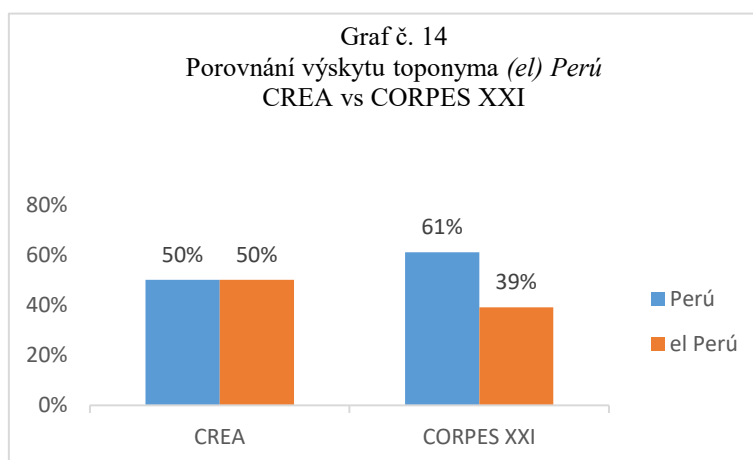
Podle výsledků hledání v korpusu CORPES XXI se předložky *de*, *en* a *a* zhruba dvakrát častěji vyskytovaly před *Perú* s určitým členem.

<i>toponymum</i>	<i>en</i>	<i>de</i>	<i>a</i>
<i>Perú</i>	15 %	15 %	6 %
<i>el Perú</i>	32 %	34 %	11 %

Tabulka č.6: Procentuální vyjádření výskytů předložek před toponymem (el) Perú v CORPES

7.3. Porovnání výsledků z CREA a CORPES XXI

Korpusy CREA a CORPES zaznamenaly mírně rozlišné výsledky v (ne)užívání členu před toponymem *Perú*. Zatímco v CREA bylo (ne)užívání členu vyvážené, korpus CORPES zaznamenal převahu užívání hledaného toponyma bez členu, což indikuje ve 21. století vyšší tendenci užívání toponyma *Perú* bez členu. Vzhledem k počtu dokumentů, v CREA toponymum se členem obsahovalo 47 % dokumentů, zatímco v CORPES 33 % z celkového počtu dokumentů, kde se vyskytovalo zmíněné toponymum. Peru se 3 % dat podílelo na obsahu korpusů CREA i CORPES.

Země s nejvyšším počtem výskytů se členem byla v korpusu CREA i CORPES XXI Peru. Je zjevné, že se preferuje užití *el Perú* převážně v této zemi, zatímco v ostatních je procento užívání tohoto toponyma se členem výrazně nižší. Země s největší distribucí bez členu byla v CREA Španělsko, ale v CORPES XXI to bylo Peru. Jelikož je podle CORPES Peru zemí s nejvyšším počtem výskytů se členem, ale i bez něj, je třeba porovnat výskyty toponyma se členem a bez něj v Peru, abychom určili, zda v dané zemi převažuje výskyt se členem či nikoliv. Výskyt toponyma se členem je v Peru zhruba třikrát frekventovanější než bez členu (počet výskytů v Peru se členem: 4 450 / počet výskytů toponyma v Peru bez členu: 1 402).

V následující tabulce jsou procentuální znázornění zemí s nejvyšším výskytem (ne)užívání určitého členu v obou korpusech.

<i>toponymum</i>	CREA	CORPES XXI
<i>Perú</i>	20 % Španělsko	15 % Peru
<i>el Perú</i>	77 % Peru	74 % Peru

Tabulka č.7: Země s nejvyšším výskytem toponyma (*el*) *Perú* v CREA a CORPES

Frekvence výskytů (*el*) *Perú* po předložkách *en*, *de* a *a* byla v korpusu CREA i CORPES XXI velmi podobná. V obou korpusech jsme zaznamenali, že se před toponymy se členem vyskytovaly předložky zhruba dvakrát častěji než u toponym bez členu.

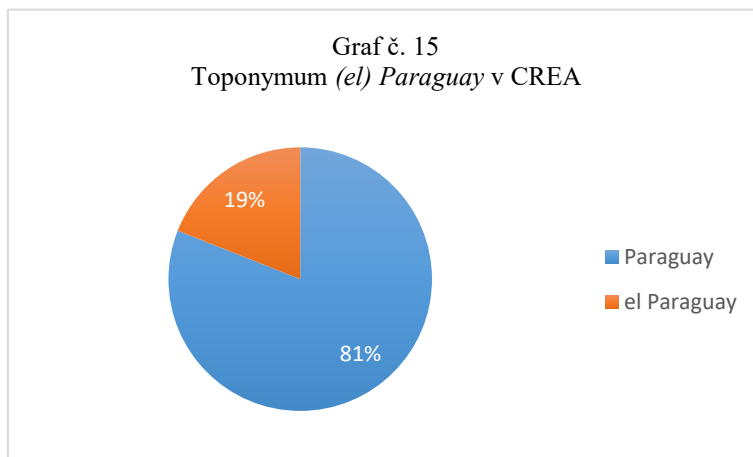
<i>korpus</i>	<i>toponymum</i>	<i>en</i>	<i>de</i>	<i>a</i>
CREA	<i>Perú</i>	15 %	17 %	6 %
	<i>el Perú</i>	33 %	30 %	13 %
CORPES XXI	<i>Perú</i>	15 %	15 %	6 %
	<i>el Perú</i>	34 %	32 %	11 %

Tabulka č.8: Procentuální vyjádření výskytů předložek před toponymem (*el*) *Perú* v CREA a CORPES

8. *(el) Paraguay*

8.1. *(el) Paraguay* v CREA

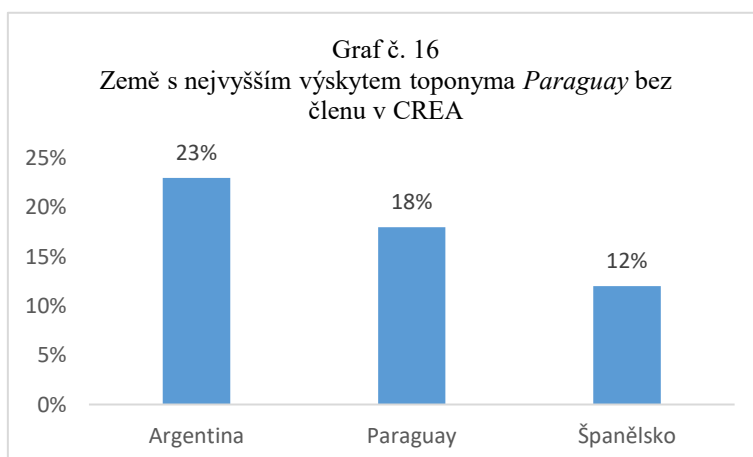
Korpus CREA našel celkem 2 454 výskytů vlastního jména *Paraguay* (v 1 132 dokumentech), z toho bylo 1 989 výskytů bez členu (v 988 dokumentech) a 465 výskytů se členem (ve 257 dokumentech). Procentuálně vyjádřeno, převažuje výskyt toponyma *Paraguay* bez členu se svými 81 %, *Paraguay* se členem tvoří 19 %.

8.1.1. *Paraguay* bez určitého členu

Paraguay bez určitého členu se nejčastěji vyskytovalo v oblastech Río de la Plata, Španělska a v Andské oblasti. Río de la Plata tvoří 40 %, Španělsko 12 % a Andská oblast 10 % z celkového výskytu toponyma bez členu.

Tři země s nejvyšším výskytem jsou Argentina (462 výskytů), Paraguay (359 výskytů) a Španělsko (235 výskytů). Procentuálně vyjádřeno, Argentina pokrývá 23 %, Paraguay 18 % a Španělsko 12 %.

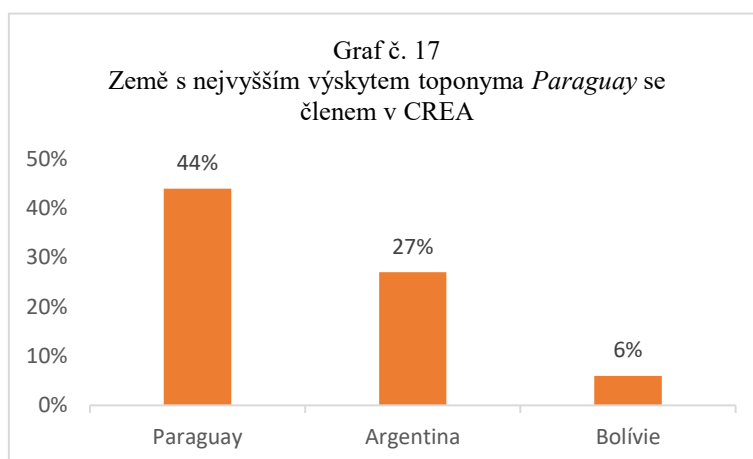

Paraguay bez určitého členu je první ze zkoumaných toponym, které převážně nalezneme v textech s tematikou o volném času, aktuálním dění a každodenním životě (38 %).

8.1.2. *el Paraguay*

Paraguay se členem se nejčastěji objevovala v oblasti Río de la Plata, v Andské oblasti a Karibiku. Oblast Río de la Plata pokryla 72 % veškerých výskytů se členem, Andy 9 % a Karibik 7 %.

Seřazeno dle zemí, tři země s nejvyšší frekvencí výskytu jsou Paraguay (204 výskytů), Argentina (127 výskytů) a Bolívie (28 výskytů). Paraguay zaujímá 44 %, Argentina 27 % a Bolívie 6 %. Tyto výsledky nenasvědčují, že jednoznačně převládá užití určitého členu před toponymem v Paraguayi (jako u předchozích toponym), ale že se určitý člen před *Paraguay* používá v celé Andské zóně. Ale stále je třeba mít na paměti velikosti korpusů jednotlivých zemí, paraguayský objem dat se podílí pouze 0,5 % na celém korpusu CREA, zatímco například ten argentinský čítá s 10 %.

El Paraguay se nejčastěji vyskytovala v textech s politickou, ekonomickou a právní tematikou (43 %).

Výskyt členu před zkoumaným toponymem však také může být dán tím, že je toto toponymum rozvíto přívlastkem (např. *el Paraguay de los años veinte*). Při manuálním procházení výskytů toponyma *Paraguay* se členem v CREA jsme pomocí nastavení v korpusu vymezili výskyty v jednotlivých letech (1997-2000) a zkoumali, jestli se mezi prvními pěti výskyty daného roku vyskytuje rozvíte toponymum. V případě osmi roků korpus buď nenalezl žádné výskyty, nebo méně než pět, proto jsme neprošli celých 130 výskytů, nýbrž 103. Ze zkoumaných 103 výskytů jsme zaznamenali pouze 4 případy rozvíte vlastního jména jiným

větným členem. Například předložkovou vazbou *de*: ...*la belleza de sus imágenes y el contenido polémico del trasfondo histórico donde transcurre la acción, el conflicto entre la fuerza del amor y la razón de la fuerza enmarcado en la situación de las misiones jesuitas en el Paraguay del siglo XVIII*. (La misión», éxito de la temporada en la cartelera cinematográfica madrileña». ABC. Madrid: Prensa Española, S.A., 1986-11-01), nebo *Pero tal vez este proyecto alternativo del cual el Paraguay de los López fue un ejemplo eliminado a sangre y fuego, sólo podía prosperar con la derrota del puerto y la integridad del virreinato platense*. (Ferla, Salvador: *El drama político de la Argentina contemporánea*. Buenos Aires: Lugar, 1985). Tyto případy vykazují celkem 4 % z prozkoumaných vzorků toponyma se členem, lze tedy očekávat, že ani v celkové konkordanci nebude jejich výskyt natolik významný, aby výrazně zkreslil naše závěry.

8.1.3. *(el) Paraguay* v předložkových vazbách

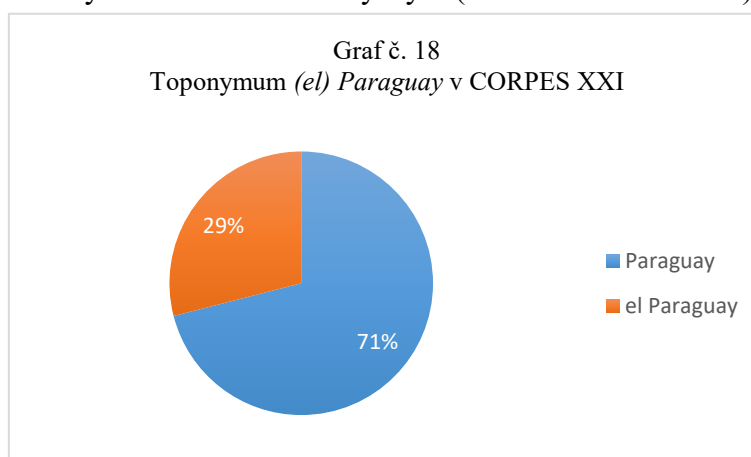
Podle výsledku hledání, je větší výskyt předložek *de*, *en* a *a* před určitým členem než u *Paraguay* bez určitého členu. Největší rozdíl jsme zaznamenali u předložky *en*, která pokrývá 46 % z celkového výskytu *Paraguay* s určitým členem, zatímco u *Paraguay* bez členu stejná předložka pokrývá pouze 13 %.

<i>toponymum</i>	<i>en</i>	<i>de</i>	<i>a</i>
<i>Paraguay</i>	13 %	13 %	7 %
<i>el Paraguay</i>	46 %	17 %	16 %

Tabulka č.9: Procentuální vyjádření výskytů předložek před toponymem *(el) Paraguay* v CREA

8.2. *(el) Paraguay* v CORPES XXI

Korpus CORPES XXI našel celkem 8 319 výskytů toponyma *Paraguay* (v 3 630 dokumentech), z toho bylo bez členu 5 892 výskytů (v 3 056 dokumentech) a se členem 2 427

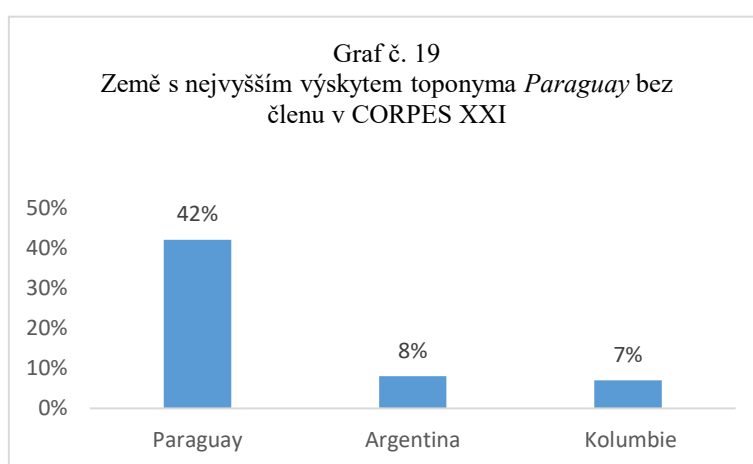

(v 918 dokumentech). Tedy 71 % tvoří výskyt toponyma bez určitého členu a 29 % se členem.

8.2.1. *Paraguay* bez určitého členu

Mezi oblasti s nejvyšší frekvencí výskytu patří oblast Río de la Plata, Andská oblast a Karibik. Oblast Río de la Plata tvoří dohromady 56 %, Andy 11 % a Karibik 11 %.

Tři země s největší distribucí jsou Paraguay (2 528 výskytů), Argentina (500 výskytů) a Kolumbie (398 výskytů). Paraguay tvoří 42 %, Argentina 8 % a Kolumbie 7 % z celkového výskytu toponyma bez členu.

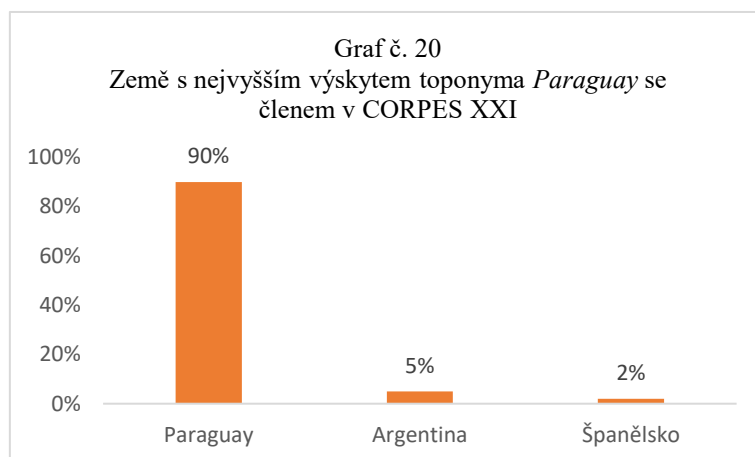

Paraguay bez určitého členu se nejčastěji vyskytovala v textech s politickou, ekonomickou a právní tematikou (23 %).

8.2.2. *el Paraguay*

Mezi oblasti s nejvyšší frekvencí výskytu patří oblast Río de la Plata, Španělsko a oblast And. Oblast Río de la Plata tvoří dohromady 95 %, Španělsko 2 % a Andy 1 %.

Tři země s nejvyšší frekvencí výskytu jsou Paraguay (2 185 výskytů), Argentina (110 výskytů) a Španělsko (36 výskytů). Paraguay tvoří 90 %, Argentina 5 % a Španělsko 2 % z celkového počtu výskytů se členem. Z těchto procent lze usoudit, že podle výsledků z korpusu CORPES, je užití členu před *Paraguay* regionálního charakteru.

El Paraguay se nachází zejména v textech s politickou, ekonomickou a právní tematikou (30 %).

Výskyt členu před zkoumaným toponymem však také může být dán tím, že je toto toponymum rozvíto přívlastkem (např. *el Paraguay de los años veinte*). Při manuálním procházení výskytů toponyma *Paraguay* se členem v korpusu CORPES jsme pomocí nastavení v korpusu vymezili výskyty v jednotlivých letech (2001-2015) a zkoumali, jestli se mezi prvními deseti výskyty daného roku vyskytuje rozvítené toponymum. Korpus po zadání let 2013 a 2015 nenalezl žádný výskyt toponyma se členem a v roce 2014 našel pouze dva výskyty. Kvůli kritériu hledání, které jsme si stanovili u jednotlivých korpusů, jsme nemohli projít zamýšlených 150 výskytů a prošli jsme 137. Z toho počtu jsme zaznamenali 4 výskyty rozvíteného vlastního jména *Paraguay*. Například toponymum rozvítené předložkovou vazbou *de*: *Soñaba con el Paraguay de 1970, en donde el ser humano comprendiera al otro por encima de sus diferencias*. (Núñez, Agustín: *108 y un quemado*. Asunción: Arandurã Editorial, 2002), nebo ... *los recursos disponibles y las modalidades aplicables para su ejecución; y vincular y coordinar acciones con otros sectores (laboral, salud, educación, etc.) para visualizar la sostenibilidad de las propuestas de solución en el Paraguay de hoy*. (Flores, Ana Raquel: «Paraguay: política laboral y ocupacional, desde 1989 hasta hoy». Erazo Espinosa, Jaime: *Políticas de empleo y vivienda en Sudamérica*. Quito: FLACSO, CLACSO, Instituto de la Ciudad, 2010). Tyto případy tvořily pouhých 3 % ze zkoumaných vzorků, nepředpokládáme tedy, že je jejich výskyt natolik významný, aby zkreslil naše závěry.

8.2.3. *(el) Paraguay* v předložkových vazbách

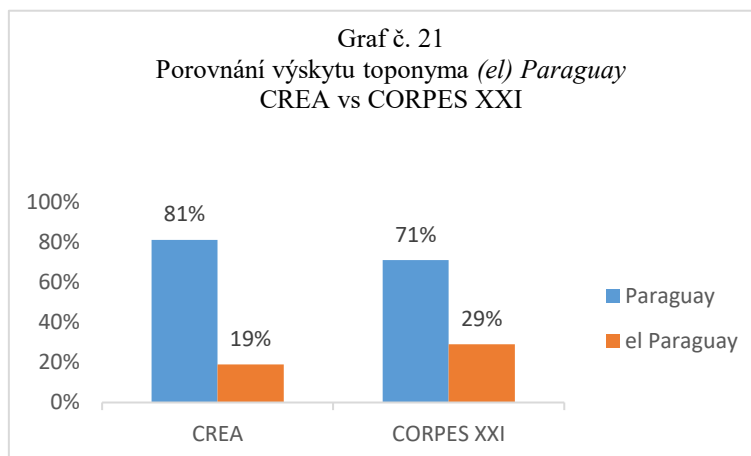
V korpusu CORPES převažuje výskyt předložek před toponymem s určitým členem. U předložky *en* je výskyt s a bez členu poměrně vyrovnaný.

<i>toponymum</i>	<i>en</i>	<i>de</i>	<i>a</i>
<i>Paraguay</i>	18 %	13 %	6 %
<i>el Paraguay</i>	20 %	40 %	11 %

Tabulka č.10: Procentuální vyjádření výskytů předložek před toponymem (*el*) *Paraguay* v CORPES

8.3. Porovnání výsledků z CREA a CORPES

V korpusu CREA i CORPES převažuje výskyt vlastního jména *Paraguay* bez členu. Z grafu lze vyčíst, že přesto, že převažuje užití bez členu, je zřejmá zvýšená tendence užívání určitého členu, která od roku 2001 vzrostla o 10 %. Vzhledem k počtu dokumentů, v CREA bylo toponymum se členem přítomno ve 23 % dokumentů a v CORPES ve 25 % z celkového počtu dokumentů, což je velmi podobné číslo.

Země s nejvyšším počtem výskytů se členem byla v korpusu CREA i CORPES XXI *Paraguay*. V CORPES byla v této zemi frekvence užití toponyma se členem dvakrát větší než v CREA, což značí velký rozdíl. Není jasné, zda se na tom určitou mírou nepodílí jiný podíl dat země *Paraguay* na korpusech, která v CREA tvoří 0,5 % z veškerých dat, ale v CORPES už tvoří 2 %, čili čtyřikrát větší objem dat než v korpusu CREA. Země s největší distribucí bez členu byla v CREA *Argentina*, ale v CORPES XXI to byla *Paraguay*. Mezi léty 2001 a 2012 bylo 90 % z výskytů vlastního jména *Paraguay* se členem právě v této zemi, je tedy zřejmé, že se člen používá převážně pouze v tomto regionu Latinské Ameriky. Nicméně se v *Paraguayi* také zvýšilo procento výskytu toponyma bez členu, porovnáme-li výskyty s a bez členu pouze v této zemi, tak zjistíme, že se v *Paraguayi* téměř rovnoměrně užívají obě podoby toponyma.

V následující tabulce jsou procentuální znázornění zemí s nejvyšším výskytem (ne)užívání určitého členu v obou korpusech.

<i>toponymum</i>	CREA	CORPES XXI
<i>Paraguay</i>	23 % Argentina	42 % Paraguay
<i>el Paraguay</i>	44 % Paraguay	90 % Paraguay

Tabulka č.11: Země s nejvyšším výskytem toponyma (*el*) *Paraguay* v CREA a CORPES

Frekvence výskytu předložek před toponymem (*el*) *Paraguay* byla v obou korpusech velmi podobná. V obou korpusech se po vybraných předložkách častěji vyskytovalo toponymum se členem, pouze v korpusu CORPES byl po předložce *en* poměrně vyrovnaný výskyt toponyma se členem i bez něj. V obou korpusech jsme zaznamenali největší rozdíl u předložky *de*, jejíž přítomnost několikanásobně převažuje před toponymem se členem.

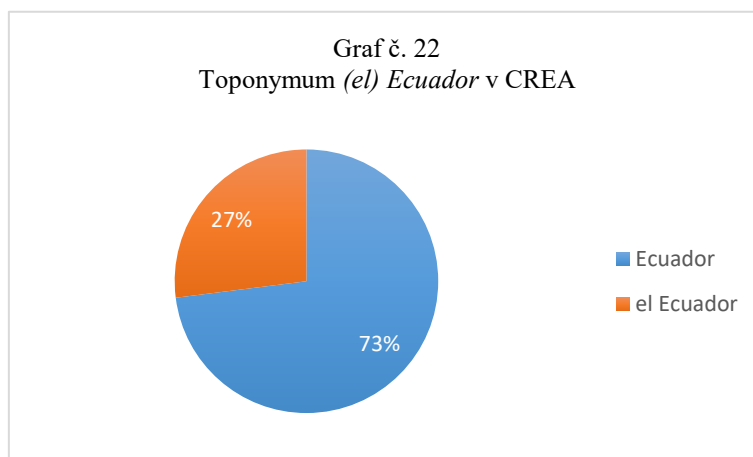
<i>korpus</i>	<i>toponymum</i>	<i>en</i>	<i>de</i>	<i>a</i>
CREA	<i>Paraguay</i>	13 %	13 %	7 %
	<i>el Paraguay</i>	17 %	46 %	16 %
CORPES XXI	<i>Paraguay</i>	18 %	13 %	6 %
	<i>el Paraguay</i>	20 %	40 %	11 %

Tabulka č.12: Procentuální vyjádření výskytů předložek před toponymem (*el*) *Paraguay* v CREA a CORPES

9. *(el) Ecuador*

9.1. *(el) Ecuador* v CREA

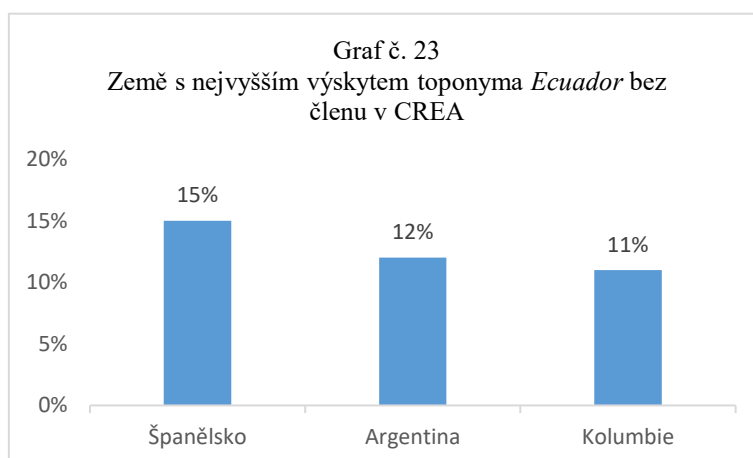
Korpus CREA našel celkem 4 018 výskytů toponyma *Ecuador* (v 1 685 dokumentech), z toho bylo bez členu 2 919 výskytů (v 1 437 dokumentech) a 1 099 se členem (v 434 dokumentech). *Ecuador* bez členu tvoří 73 % celkového výskytu tohoto toponyma a *el Ecuador* 27 %.

9.1.1. *Ecuador* bez určitého členu

Oblasti s nejvyšším výskytem jsou Andy, Karibik a Španělsko. Procentuálně vyjádřeno, Andská oblast zaujímá 24 %, Karibik 18 % a Španělsko 15 %.

Země s nejfrekventovanějším výskytem bez členu jsou Španělsko (452 výskytů), Argentina (362 výskytů) a Kolumbie (332 výskytů). Španělsko zaujímá 15 %, Argentina 12 % a Kolumbie 11 %.

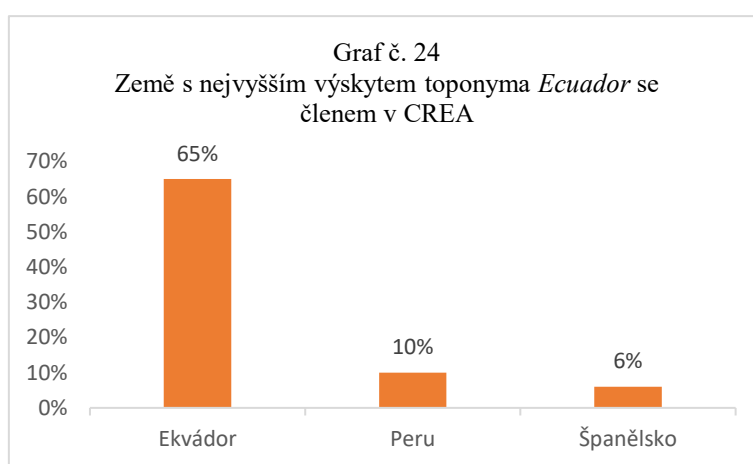

Vlastní jméno bez určitého členu převládalo v textech s politickou, ekonomickou a právní tematikou (51 %).

9.1.2. *el Ecuador*

Mezi tři oblasti s nejvyšším výskytem se členem patří Andská oblast, Karibik a Španělsko. Andy zauímají 76 %, Karibik a Španělsko 6 %.

Země s nejfrekventovanějším výskytem jsou Ekvádor (711 výskytů), Peru (105 výskytů) a Španělsko 6 %. Ekvádor svým počtem tvoří většinu, tedy 65 %, Peru 10 % a Španělsko 6 %.

Výskyt toponyma se členem převládal v textech s politickou, ekonomickou a právní tematikou (42 %).

Přítomnost členu před zkoumaným toponymem však také může být dána tím, že je toto toponymum rozvíto přívlaskem (např. *el Ecuador de los años veinte*). Při manuálním procházení výskytů toponyma *Ecuador* se členem v korpusu CREA jsme pomocí nastavení v korpusu vymezili výskyty v jednotlivých letech (1975-2000) a zkoumali, jestli se mezi prvními pěti výskyty daného časového úseku vyskytuje rozvíte toponymum. Kvůli kritériu, které jsme si stanovili, jsme u tohoto toponyma nemohli projít všech 130 výskytů, protože u sedmi roků bylo méně než 5 výskytů. Tudíž jsme ručně prošli 111 výskytů a z toho jsme zaznamenali pouze 2 výskyty rozvíteho toponyma *Ecuador*, v obou případech bylo toponymum rozvíte předložkovou vazbou *de*: *Un panorama gris en el paso del Ecuador de la temporada taurina*. («Joaquín Vidal». *El País*. Madrid: Diario El País, S.A., 1980-07-20) a ... *como réplica, que no tiene por qué, sino como contraste del Ecuador de Guayasamín, cuya pintura hiere, araña y golpea el corazón...* («Casa de Almería Talavera, 2 Junio». ABC. Madrid: Prensa

Española, S.A., 1989-06-15). Tyto případy tvořily pouhých 2 % ze zkoumaných vzorků, považují je tedy za zanedbatelná.

Při manuálním procházení výskytů toponyma se členem jsme zaznamenali, že se v jednom dokumentu (Salvador Lara, Jorge: *Breve historia contemporánea del Ecuador*. México: Fondo de Cultura Económica, 1994) nacházelo 245 výskytů, což je zhruba 20 % z celkového počtu výskytů se členem. Tento dokument mohl zkreslit celkové výsledky hledání.

9.1.3. *(el) Ecuador* v předložkových vazbách

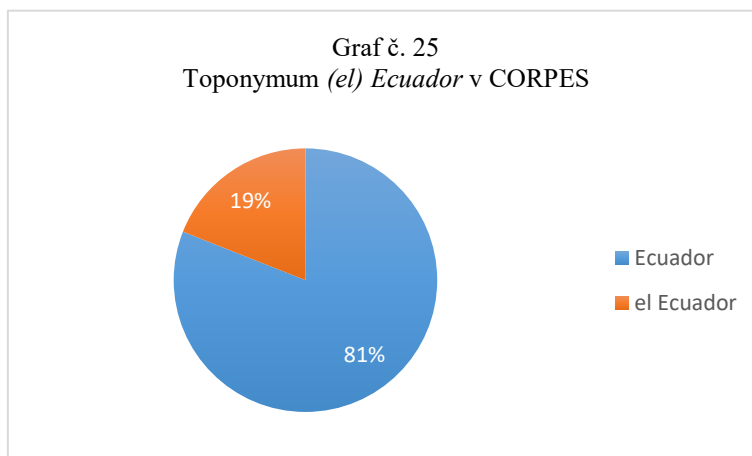
Po předložkových vazbách se častěji vyskytovalo toponymum se členem. Největší rozdíl jsme zaznamenali u předložky *de*, která se několikrát častěji vyskytovala před toponymem se členem.

<i>toponymum</i>	<i>en</i>	<i>de</i>	<i>a</i>
<i>Ecuador</i>	15 %	16 %	8 %
<i>el Ecuador</i>	21 %	42 %	12 %

Tabulka č.13: Procentuální vyjádření výskytů předložek před toponymem *(el) Ecuador* v CREA

9.2. *(el) Ecuador* v CORPES XXI

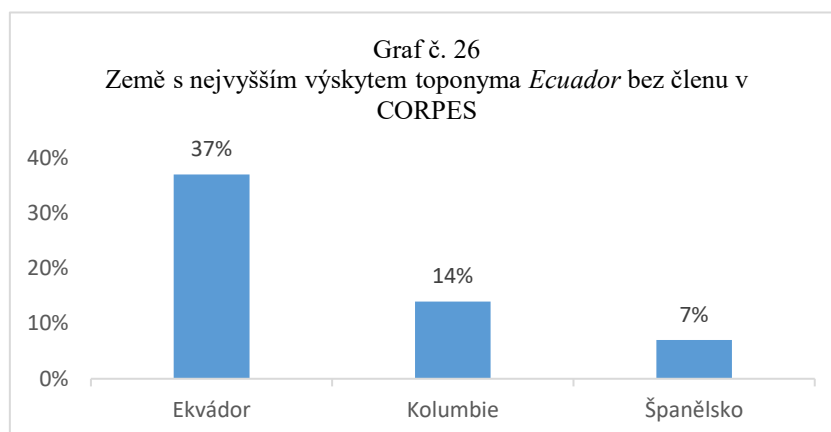
Toponymum *(el) Ecuador* má v korpusu CORPES celkem 12 027 výskytů (v 5 989 dokumentech), z toho 9 760 bez členu (v 5 182 dokumentech) a 2 267 se členem (v 1 254 dokumentech). Převažují tedy výskyty toponyma bez členu s 81 % oproti 19 % výskytů se členem určitým.

9.2.1. *Ecuador* bez určitého členu

Toponymum bez určitého členu se nejčastěji vyskytovalo v oblasti And, Karibiku a Mexika a Centrální Ameriky. Oblast And zaujímá 45 %, Karibik 20 % a Mexiko a Centrální Amerika 9 % z celkových výskytů *Ecuador* bez členu.

Země s největší frekvencí výskytů bez členu jsou Ekvádor (3 608 výskytů), Kolumbie (1 409 výskytů) a Španělsko (677 výskytů). Procentuálně vyjádřeno, Ekvádor pokrývá 30 %, Kolumbie 14 % a Španělsko 7 %.

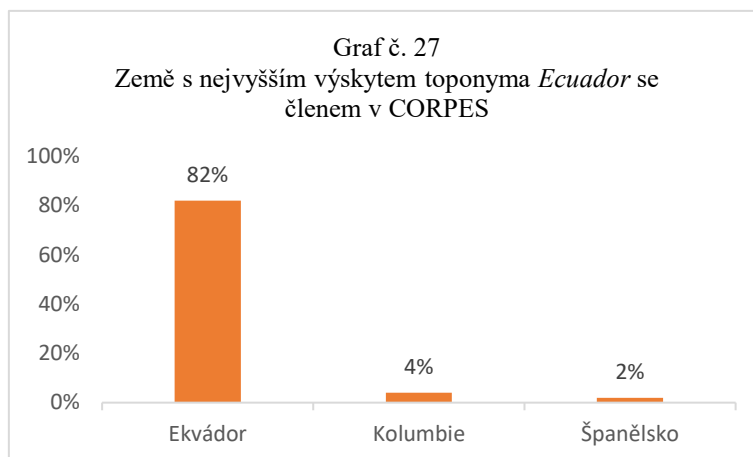

Ecuador bez členu převažoval v textech s politickou, ekonomickou a právní tematikou (42 %).

9.2.2. *el Ecuador*

Ecuador se členem převažoval v oblasti And, Karibiku a Mexika a Centrální Ameriky. Andy zaujímají 85 %, Karibik 5 % a Mexiko a Centrální Amerika 3 %.

Mezi tři oblasti s nejvyšším výskytem toponyma se členem patří Ekvádor (1 871 výskytů), Kolumbie (101 výskytů) a Španělsko (2 %).

Vlastní jméno *Ecuador* se členem převažovalo v textech s politickou, ekonomickou a právní tematikou (35 %).

Výskyt členu před zkoumaným toponymem však také může být dán tím, že je toto toponymum rozvito přívlastkem (např. *el Ecuador de los años veinte*). Při manuálním procházení výskytů toponyma *Ecuador* se členem v korpusu CORPES jsme vymezili výskyty na jednotlivá léta (2001-2015) a zkoumali, jestli se mezi prvními deseti výskyty daného roku vyskytuje rozvité toponymum. Korpus po zadání let 2013, 2014 a 2015 nenalezl žádný výskyt toponyma se členem. Kvůli námi stanovenému kritériu hledání jsme nemohli projít zamýšlených 150 výskytů a místo toho jsme prošli 120 výskytů. Z toho počtu jsme zaznamenali pouze 1 výskyt rozvitého vlastního jména *Ecuador*, které bylo rozvito předložkovou vazbou *de*: ... *La Venezuela de Chávez, la Cuba de los Castro, el Ecuador de Rafael Correa, la Bolivia de Evo Morales y la Nicaragua de Daniel Ortega*, ... (Ayllón Luis: «Los bolivarianos sacan músculo en Madrid». *Terminal cero*. www.abcblogs.abc.es/luisayllon: abcblogs.abc.es/luisayllon, 2012-02-18). Tento jeden případ tvoří pouhé 1 % ze zkoumaných vzorků, jeho výskyt proto není natolik významný, aby zkreslil naše výsledky. Dále jsme se při ručním procházení korpusu setkali s *ecuador* s malým písmenem ve významu *rovník*. Tato slova byla z analýzy vynechána.

9.2.3. (*el*) *Ecuador* v předložkových vazbách

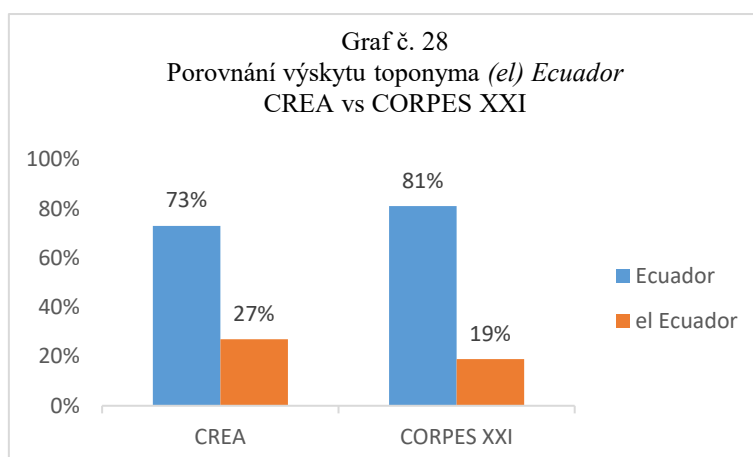
Po předložkových vazbách se častěji vyskytovalo toponymum se členem. Nejzřetelnější rozdíl jsme zaznamenali u předložkové vazby *de*.

<i>toponymum</i>	<i>en</i>	<i>de</i>	<i>a</i>
<i>Ecuador</i>	16 %	3 %	7 %
<i>el Ecuador</i>	25 %	41 %	12 %

Tabulka č.14: Procentuální vyjádření výskytů předložek před toponymem (*el*) *Ecuador* v CORPES

9.3. Porovnání výsledků z CREA a CORPES XXI

Z následujícího grafu vyplývá, že se ve 21. století zmenšil počet výskytů toponyma s určitým členem. V CREA se toponymum se členem nacházelo ve 26 % dokumentů a v CORPES ve 21 % dokumentů. Dále je nutné zmínit fakt, že se jednotlivé země podílí odlišnou měrou na složení korpusů CREA a CORPES, například podíl dat Ekvádoru v CREA tvoří 0,7 %, zatímco v korpusu CORPES se Ekvádor podílí 2 %.

V následující tabulce jsou procentuálně vyobrazeny podíly zemí s nejvyšším výskytem toponyma s a bez určitého členu. V CREA převažoval výskyt toponyma se členem v Ekvádoru, v CORPES sice také, ale ve stejné zemi také vzrostlo procento výskytu toponyma bez členu. Pod 82 % se skrývá 1 871 výskytů, zatímco pod 37 % bez členu to je 3 608 výskytů čili ačkoliv má užití určitého členu před *Ecuador* regionální charakter, ve 21. století ve stejnojmenné zemi převládá výskyt toponyma bez členu.

<i>toponymum</i>	CREA	CORPES XXI
<i>Ecuador</i>	15 % Španělsko	37 % Ekvádor
<i>el Ecuador</i>	65 % Ekvádor	82 % Ekvádor

Tabulka č.15: Země s nejvyšším výskytem toponyma (*el*) *Ecuador* v CREA a CORPES

Při srovnání výskytů předložek před toponymem s a bez členu v obou korpusech jsme opět zaznamenali častější přítomnost předložek před toponymem se členem. Výrazný rozdíl jsme zaznamenali u předložky *de*, která několikanásobně častěji předcházela toponymu se členem.

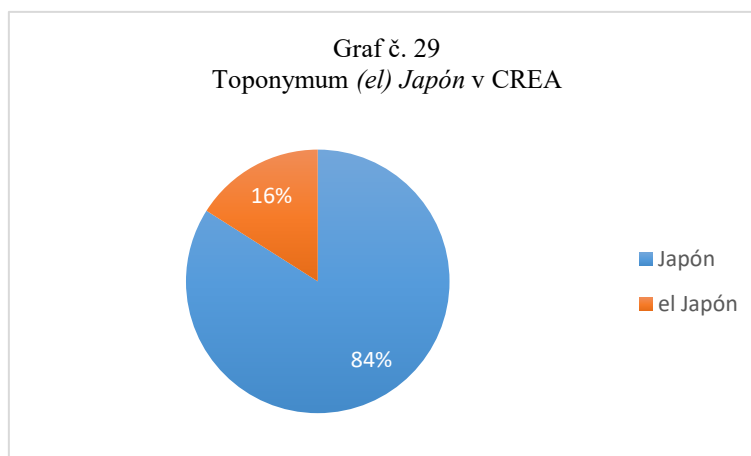
<i>korpus</i>	<i>toponymum</i>	<i>en</i>	<i>de</i>	<i>a</i>
CREA	<i>Ecuador</i>	15 %	16 %	8 %
	<i>el Ecuador</i>	21 %	42 %	12 %
CORPES XXI	<i>Ecuador</i>	16 %	3 %	7 %
	<i>el Ecuador</i>	25 %	41 %	12 %

Tabulka č.16: Procentuální vyjádření výskytů předložek před toponymem (*el Ecuador*) v CREA a CORPES

10. (el) Japón

10.1. (el) Japón v CREA

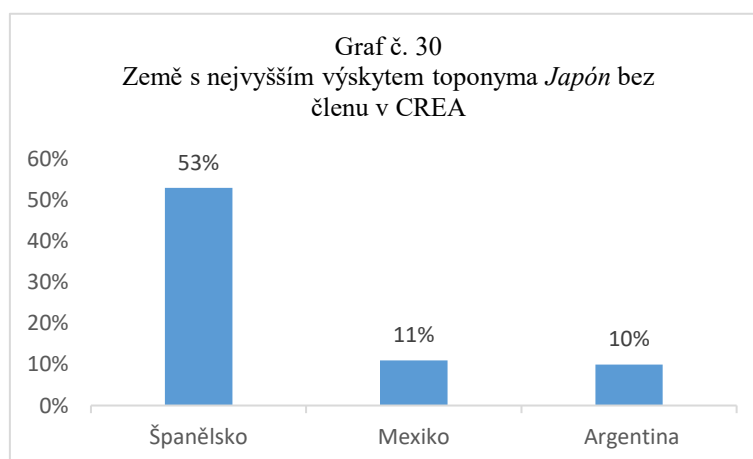
Korpus CREA našel celkem 5 012 výskytů vlastního jména *Japón* (v 2 551 dokumentech), z toho byla většina, tedy 4 225 výskytů bez určitého členu (v 2 283 dokumentech) a 787 výskytů se členem (v 431 dokumentech). Procentuálně vyjádřeno, výskyty bez členu tvoří 84 % a se členem 16 %.

10.1.1. Japón bez určitého členu

Mezi oblasti s nejpočetnějším výskytem bez určitého členu patří Španělsko, Mexiko a Centrální Amerika a oblast Río de la Plata. Španělsko tvoří 56 %, Mexiko a Centrální Amerika 14 % a oblast Río de la Plata 9 % z celkového počtu výskytů bez členu.

Tři země s nejfrekventovanějším výskytem jsou Španělsko (2 373 výskytů), Mexiko (450 výskytů) a Argentina (345 výskytů). Procentuálně vyjádřeno, 56 % připadá Španělsku, 11 % Mexiku a 8 % Argentině.

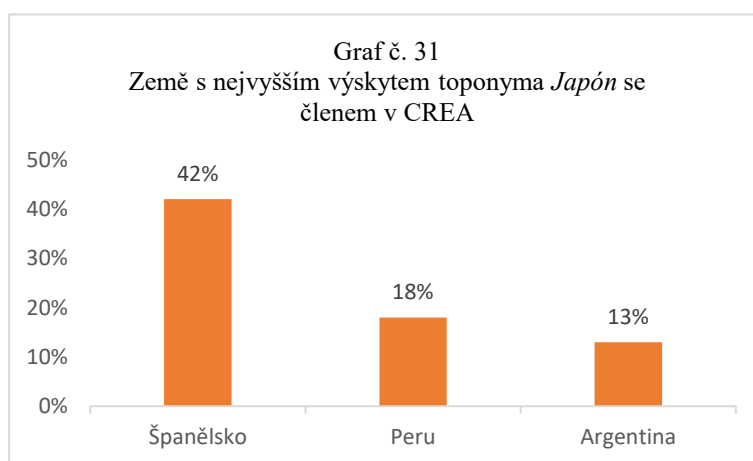

Toponymum *Japón* bez určitého členu se nejčastěji objevovalo v textech s politickou, ekonomickou a právní tematikou. (45 %)

10.1.2. *el Japón*

Mezi oblasti s nejvyšší frekvencí výskytu patří Španělsko, oblast And a oblast Río de la Plata. Oblast Španělska tvoří dohromady 41 %, Andská oblast 22 % a oblast Río de la Plata 14 %.

Tři země s nejvyšší frekvencí výskytu jsou Španělsko (328 výskytů), Peru (139 výskytů) a Argentina (99 výskytů). Španělsko tvoří 42 %, Peru 18 % a Argentina 13 % z celkového počtu výskytů se členem.

El Japón se nejčastěji vyskytovalo v textech s politickou, ekonomickou a právní tematikou (34 %).

Přítomnost členu před zkoumaným toponymem *Japón* však také může být dána tím, že je toto toponymum rozvíto přívlastkem (např. *el Paraguay de los años veinte*). Při manuálním procházení výskytů toponyma *Japón* se členem v korpusu CREA jsme pomocí nastavení v korpusu vymezili výskyty v jednotlivých letech (1975-2000) a zkoumali, jestli se mezi prvními pěti výskyty daného časového úseku vyskytuje rozvíte toponymum. Kvůli kritériu, které jsme si stanovili, jsme u tohoto toponyma nemohli projít všech 130 výskytů, protože v roce 1999 korpus vyhledal pouze 1 výskyt, takže jsme celkově prošli 126 výskytů a z tohoto počtu jsme zaznamenali celkem 6 výskytů rozvíteho toponyma jiným větným členem. Například předložkovou vazbou *de* (v ukázce dvakrát) a přívlastkem shodným: «*Los Domingos de ABC*» *ofrecen una aproximación al Japón de hoy y de siempre, representando, en buena parte, ... veinticinco siglos.* (Las tijeras de seda de Agatha Ruiz de la

Prada». *ABC*. Madrid: Prensa Española, S.A., 1985-02-22), *El modelo es la América de Ronald Reagan o el Japón liberal, que acaba de privatizar hasta Correos*. («Abandono del «Estado providencia», en busca de eficacia». *ABC*. Madrid: Prensa Española, S.A., 1985-04-09) a *Kagemusha se basa en una anéctoda histórica del Japón del último tercio del siglo XVI, según la cual Shingen Takeda, ...* («Lo épico y lo individual». *El País*. Madrid: Diario El País, S.A., 1980-05-15). Tyto případy tvoří dohromady 5 % ze zkoumaných vzorků, lze tedy očekávat, že ani v celkové konkordanci nebude jejich výskyt natolik významný, aby výrazně zkreslil naše závěry.

10.1.3. (el) Japón v předložkových vazbách

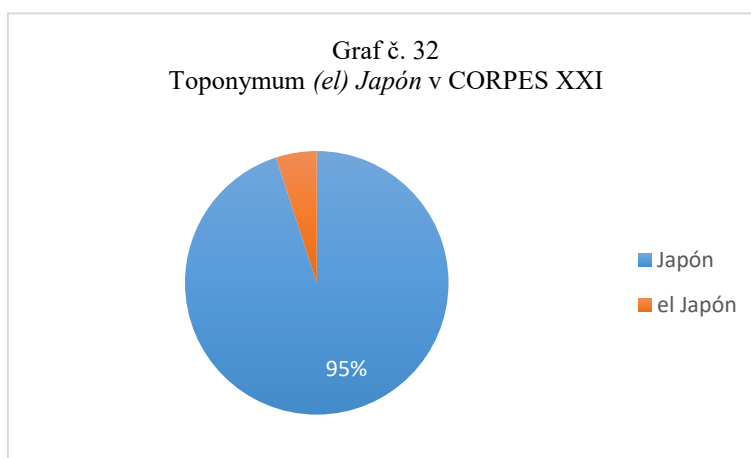
Podle výsledků hledání v korpusu CREA se předložky *en* a *a* objevují vyrovnaně před toponymem *(el) Japón*, zatímco předložka *de* se více než dvakrát častěji vyskytuje před *el Japón* než před tímto toponymem bez členu.

<i>toponymum</i>	<i>en</i>	<i>de</i>	<i>a</i>
<i>Japón</i>	18 %	18 %	8 %
<i>el Japón</i>	18 %	51 %	9 %

Tabulka č.17: Procentuální vyjádření výskytů předložek před toponymem *(el) Japón* v CREA

10.2. (el) Japón v CORPES XXI

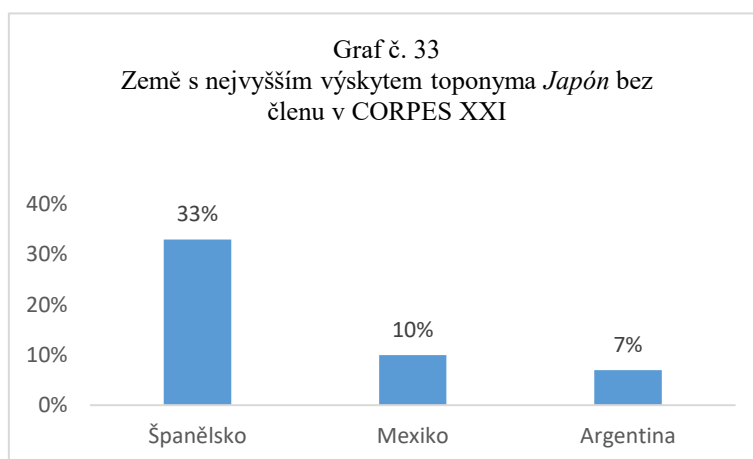
V korpusu CORPES má toponymum *Japón* 8 869 výskytů (v 6 146 dokumentech), z toho 8 408 bez členu (v 4 969 dokumentech) a 461 výskytů se členem (v 331 dokumentech). Výskyt toponyma bez členu tedy tvoří 95 % z celkového výskytu *(el) Japón*.

10.2.1. *Japón* bez určitého členu

Mezi tři oblasti s nejvyšším výskytem bez určitého členu patří Španělsko, Mexiko a Centrální Amerika a oblast Río de la Plata. Španělsko zaujímá 33 %, Mexiko a Centrální Amerika 18 % a oblast Río de la Plata 12 % z celkového počtu výskytů bez členu.

Země s nejvyšší frekvencí výskytu bez členu jsou Španělsko (2 778 výskytů), Mexiko (883 výskytů) a Argentina (583 výskytů). Procentuálně vyjádřeno, Španělsko obsáhlo 33 %, Mexiko 10 % a Argentina 7 %.

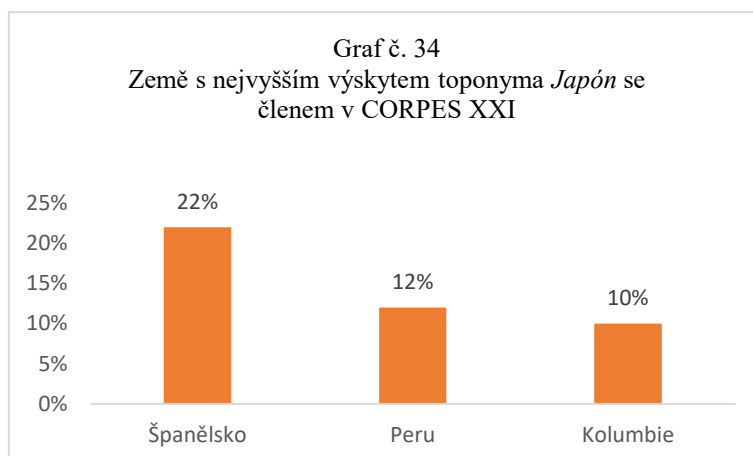

Japón bez členu se nejčastěji vyskytovalo v textech s politickou, ekonomickou a právní tematikou (25 %).

10.2.2. *el Japón*

Mezi oblasti s nejčastějším výskytem Japonska se členem patří Španělsko, Mexiko a Centrální Amerika a Andská oblast. Španělsko tvoří 22 %, Mexiko a Centrální Amerika 19 % a Andská oblast 17 %.

Tři země s nejvyšším výskytem jsou Španělsko (103 výskytů), Peru (56 výskytů) a Kolumbie (47 výskytů). Španělsko zaujímá 22 %, Peru 12 % a Kolumbie 10 % z celkového výskytu vlastního jména se členem určitým.

Japón se členem se vyskytovalo převážně v textech s tematikou víry, v úvahách a sociální tematikou (20 %).

Přítomnost členu před zkoumaným toponymem však také může být dána tím, že je toto toponymum rozvíto přívlastkem (např. *el Japón de los años veinte*). Při manuálním procházení výskytů toponyma *Japón* se členem v korpusu CORPES jsme si vymezili výskyty na jednotlivá léta (2001-2015) a zkoumali, jestli se mezi prvními deseti výskyty daného roku vyskytuje rozvíte toponymum. Korpus po zadání let 2013 a 2015 nenalezl ani jeden výskyt tohoto toponyma se členem, v roce 2014 nalezl pouze 1 výskyt, z tohoto důvodu jsme celkově prošli 121 výskytů a z tohoto počtu jsme zaznamenali 12 výskytů rozvíteho toponyma jiným větným členem. Například přívlastkem shodným (v ukázce celkem dvakrát) či předložkovou vazbou *de*: Como en el caso **del Japón medieval**, se trata de aristócratas (nobles) en oposición a plebeyos. (Arce Arenales, Manuel: *Las huellas del zapatero (ensayos)*. San José: Editores Alambique, 2005), Pero quizás la tergiversación más grande es que pinta **el Japón de inicios del siglo XX** como una sociedad pacífica y nada militarista. («La Batalla del Mar del Japón (Nihonkai Daikaisen)». Reisman, Major: *Blog dedicado al Cine Bélico e Histórico*. major-reisman-cine-belico.blogspot.com.es: major-reisman-cine-belico.blogspot.com.es, 2005-11-1) a Así como el maquillaje en **el Japón antiguo** incluía el ennegrecimiento de los dientes de las mujeres y la estética de la sombra influenció el teatro y la arquitectura japonesa y, ... (Capriles M., Áxel: *Las fantasías de Juan Bimba: Mitos que nos dominan, estereotipos que nos confunden*. Caracas: Taurus, 2011). Tyto případy tvoří dohromady 10 % ze zkoumaných vzorků toponyma se členem. Toto číslo nepovažujeme za zanedbatelné a je možné, že zkreslí naše závěry.

10.2.3. (el) Japón v předložkových vazbách

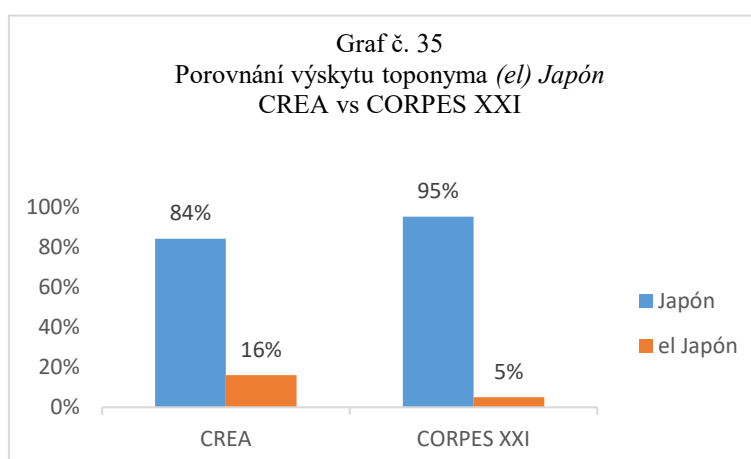
Předložky *de* a *a* se častěji vyskytují před toponymem *Japón* se členem. Zatím poprvé ve výzkumu pozorují vyšší výskyt předložky *en* před toponymem bez členu.

<i>toponymum</i>	<i>en</i>	<i>de</i>	<i>a</i>
<i>Japón</i>	24 %	15 %	7 %
<i>el Japón</i>	19 %	49 %	13 %

Tabulka č.18: Procentuální vyjádření výskytů předložek před toponymem (el) *Japón* v CORPES

10.3. Porovnání výsledků z CREA a CORPES XXI

Při porovnání získaných informací z korpusu CREA a CORPES jsme dospěli k názoru, že dochází ke snižování frekvence výskytu určitého členu před toponymem *Japón*. Korpus CREA vykazuje v letech 1975 až 2000 16 % výskytů toponyma *Japón* se členem, kdežto korpus CORPES vykazuje mezi léty 2001 a 2015 o 11 % menší výskyt toponyma se členem. Tomuto tvrzení také nasvědčuje procentuální vyjádření počtu výskytů vzhledem k počtu dokumentů v obou korpusech, zatímco v CREA se toponymum se členem vyskytovalo v 17 % dokumentů, kde se dané toponymum nacházelo, tak v CORPES se toponymum se členem nacházelo pouze v 6 % dokumentů. Ve 21. století pozorujeme se členem pouze 5 % z veškerého výskytu vlastního jména *Japón*.

Z následující tabulky je zřejmé, že se toponymum *Japón* se členem i bez něj vyskytuje nejčastěji ve Španělsku.

<i>toponymum</i>	CREA	CORPES XXI
<i>Japón</i>	56 % Španělsko	33 % Španělsko
<i>el Japón</i>	42 % Španělsko	22 % Španělsko

Tabulka č.19: Země s nejvyšším výskytem toponyma (*el*) *Japón* v CREA a CORPES

V obou korpusech se velmi často setkáváme s výskytem toponyma po předložkách *en*, *de* a *a*. Výskyty předložek u toponyma se členem i bez něj jsou si v obou korpusech podobné, pouze předložka *de* jasně převažuje v přítomnosti toponyma se členem. Porovnáme-li získaná data z obou korpusů, tak zjistíme, že nedochází ke změnám tendence v (ne)užívání členu po těchto předložkách v průběhu let, která zachycují oba korpusy, tedy 1975 až 2015.

<i>korpus</i>	<i>toponymum</i>	<i>en</i>	<i>de</i>	<i>a</i>
CREA	<i>Japón</i>	18 %	18 %	8 %
	<i>el Japón</i>	18 %	51 %	9 %
CORPES XXI	<i>Japón</i>	24 %	15 %	7 %
	<i>el Japón</i>	19 %	49 %	13 %

Tabulka č.20: Procentuální vyjádření výskytů předložek před toponymem (*el*) *Japón* v CREA a CORPES

11. Závěr

Tato práce si kladla za cíl objasnit užívání určitého členu u toponym. V teoretické části jsme se zabývali charakteristikou a kategorizací pojmů *vlastní jméno* a *určitý člen*. Dále jsme se zabývali přítomností a absencí členu v obecných kontextech, poté také užitím členu ve vztahu k vlastním jménům, především k toponymům. Toponymům jsme věnovali největší prostor, tato skupina vlastních jmen byla stěžejní pro naši práci. Cílem praktické části práce bylo pomocí korpusové analýzy objasnit či vyvrátit převahu použití určitého členu u skupiny toponym, u které podle gramatik kolísá užívání určitého členu. Zkoumání jsme podrobili čtyři toponyma z oblasti Hispánské Ameriky a jedno z nehispánské oblasti. Z důvodu snahy o pokrytí co nejširšího časového rozmezí jsme si pro analýzu zvolili korpusy CREA a CORPES, nicméně je třeba mít na paměti, že nedisponují stejným procentuálním složením dat jednotlivých zemí, tudíž je nelze chápat jako rovnocenné ukazatele. Na základě získaného přehledu z gramatik jsme předpokládali převahu užití určitého členu před toponymy v zemích nesoucích stejný název.

První toponymum, které jsme podrobili korpusové analýze v korpusech CREA a CORPES, bylo *(la) Argentina*. Došli jsme ke zjištění, že v CREA tvořilo toponymum se členem 31 % a v CORPES 24 % z celkového množství výskytů toponyma. Na základě získaných dat z obou korpusů jsme usoudili, že se ve 21. století snížil počet výskytů toponyma se členem. Argentina byla v obou korpusech zemí s nejvyšší frekvencí výskytu toponyma se členem, což potvrzuje tvrzení RAE, že je obecně větší tendence zachování členu v Hispánské Americe, konkrétně v zemích nesoucích stejný název jako toponymum. Předmětem dalšího zkoumání bylo, jestli se dané toponymum vyskytuje častěji se členem po předložkách *en*, *de* a *a*. V tomto případě jsme došli k závěru, že v obou korpusech převažoval výskyt předložek před toponymem se členem.

Další část praktické části se zabývala analýzou toponyma *(el) Perú*. V CREA jsme u tohoto toponyma zaznamenali vyvážený výskyt toponyma se členem i bez něj (50 % / 50 %). V CORPES jsme ale došli ke zjištění, že převažoval výskyt toponyma bez členu. V tomto korpusu výskyt toponyma se členem tvořil 39 %. Z těchto zjištění lze vyvodit tendenci k vynechávání určitého členu. Výskyt toponyma *Perú* se členem převažoval právě v této zemi, potvrdili jsme tedy, že je přítomnost určitého členu před tímto toponymem dána geografickou příslušností tohoto toponyma. Dále jsme zaznamenali, že se *Perú* se členem vyskytuje po předložkách *en*, *de* a *a* dvakrát častěji než bez stejné toponymum bez členu.

Předmětem dalšího zkoumání bylo toponymum (*el*) *Paraguay*. U tohoto toponyma jsme poprvé zaznamenali vyšší procento výskytu se členem v CORPES než v korpusu CREA. V CREA toponymum se členem tvořilo 19 % z celkového počtu výskytů toponyma tomto korpusu, v CORPES jsme zaznamenali 29 %. Domníváme se, že by v tom ve značné míře mohl figurovat fakt, že se země Paraguay na korpusu CREA podílela pouhými 0,5 % dat, zatímco na korpusu CORPES se Paraguay podílela 2 % dat. Tého úvaze přispívá rovněž zjištění, že v CORPES vzrostl počet výskytů se členem v Paraguayi o 45 %. Paraguay byla v obou korpusech zemí s nejvyšším výskytem toponyma se členem, opět se tedy potvrdil předpoklad vlivu geografické příslušnosti toponyma na výskyt členu. Také v tomto případě jsme v obou korpusech zaznamenali vyšší výskyt předložek před toponymy se členem, nejznatelnější rozdíl jsme zaznamenali u předložky *de*.

Posledním zkoumaným toponymem z hispánského světa bylo toponymum (*el*) *Ecuador*. Prostřednictvím korpusové analýzy jsme zjistili, že v CREA zmíněné toponymum se členem zaujímal 27 % a v CORPES 19 % z celkového výskytu toponyma v korpusech. Je na místě zmínit rozdílný podíl dat z Ekvádoru na obou korpusech, zatímco v CREA se podílel pouze 0,7 %, na CORPES se Ekvádor podílel 2 % celkových dat korpusu. Toponymum se členem se nejčastěji nacházelo právě v Ekvádoru, lze tedy předpokládat, že je použití členu před toponymem vlastní převážně pro tuto zemi. Předložky se opět vyskytovaly častěji před toponymem se členem, významný rozdíl jsme zaznamenali u předložky *de*, po které mnohonásobně častěji následovalo toponymum se členem.

Na závěr praktické části jsme se věnovali toponymu (*el*) *Japón*. U tohoto toponyma se podle CREA vyskytoval člen v 16 % z celkového počtu výskytů, v CORPES počet výskytů se členem klesl na pouhých 5 %. U tohoto toponyma je v průběhu let zjevná tendence vynechání určitého členu. V obou korpusech byl po předložkách poměrně rovnoměrný výskyt toponyma se členem i bez něj, velký výkyv jsme zaznamenali pouze u předložky *de*, po které mnohem častěji následovalo toponymum se členem.

Analýza vybraných toponym nám potvrdila, že ve všech případech toponym z hispánské oblasti Ameriky mělo užití určitého členu spojitost s geografickou příslušností daného toponyma. Případy přítomnosti členu z důvodu rozvití jiným větným členem tvořily u všech zkoumaných toponym, kromě *el Japón* a *la Argentina*, maximálně 5 % ze zkoumaných vzorků, lze tedy očekávat, že ani v celkové konkordanci nebude jejich výskyt natolik významný, aby výrazně zkreslil naše závěry. *Japón* bylo rovněž toponymem, u kterého jednoznačně převládaly výskyty bez členu. Dále jsme došli ke zjištění, že se toponyma se členem častěji

vyskytovala v předložkových vazbách. U většiny toponym jsme zaznamenali výrazný rozdíl v případě předložky *de*, po které několikanásobně převyšoval počet výskytů toponym se členem. Po porovnání výsledků z korpusů CREA a CORPES XXI, byl v CORPES XXI u všech toponym, kromě toponyma *Paraguay*, vyzorován úbytek podílu toponym se členem na celkovém množství výskytů daného toponyma.

Resumé

Tato práce se zabývá použitím určitého členu u zeměpisných vlastních jmen neboli toponym. V teoretické části práce se charakterizují pojmy *vlastní jméno* a *určitý člen*, dále se práce v teoretické části zabývá vztahem členu k vlastním jménům, především k toponymům. Toponyma jsou na základě získaného přehledu z gramatik kategorizována do skupin podle míry používání určitého členu. V jazykových korpusech je pak analyzován výskyt určitého členu u toponym, u kterých podle normativní mluvnice kolísá užívání určitého členu.

V teoretické části jsme zjistili, že vlastní jména zeměpisná převážně nemívají člen, existují ale výjimky, u kterých se člen vyskytuje. Obecně lze užívání určitého členu před těmito jmény kategorizovat do pěti skupin. První skupinu tvoří toponyma, která nemívají člen (většina toponym), druhou tvoří toponyma, u nichž je člen stanoven v názvu (např. *El Salvador*). Třetí skupinou jsou toponyma, která člen mají, přestože ho nemají začleněný v názvu, tento člen naznačuje elipsu podstatného jména obecného [např. *el (río) Guadalquivir*]. Předposlední skupinu tvoří toponyma, která mají člen z důvodu rozvití jiným větným členem (např. *el Madrid de los Austrias*). Poslední skupinou jsou toponyma, u kterých podle gramatik používání určitého členu kolísá (např. *Argentina / la Argentina*). Tato skupina toponym byla podrobena korpusové analýze v praktické části práce.

V praktické části je analyzováno pomocí jednojazyčných korpusů CREA a CORPES pět námi zvolených toponym, u kterých podle gramatik užívání určitého členu kolísá. Čtyři zvolená toponyma pochází z Hispánské Ameriky: *(la) Argentina*, *(el) Perú*, *(el) Paraguay* a *(el) Ecuador*. Posledním zkoumaným toponymem je *(el) Japón*. Analýza si klade za cíl potvrdit či vyvrátit přímý vliv geografické příslušnosti daného toponyma na přítomnost určitého členu.

Korpusové analýzy mají jednotnou strukturu u všech zvolených toponym. U každého toponyma se uvádí podíl výskytů se členem a bez něj. V obou případech se pak zmiňují tři oblasti a země s nejfrekventovanějším výskytem. V případě toponyma se členem se dále zabýváme skutečností, že se mezi výskyty mohou nacházet případy, kdy je toponymum rozvito jiným větným členem. Rozhodli jsme se proto, podle námi stanoveného kritéria, procházet ručně určitý počet výskytů a určit, jestli přítomnost toponym po rozvití natolik značná, aby zkreslila celkové výsledky výzkumu. Dále se v práci věnujeme četností výskytů toponym se členem a bez něj v nejfrekventovanějších předložkových vazbách. Nakonec srovnáváme

výsledky výzkumu z obou korpusů, pořád ale bereme v potaz, že korpusy nedisponují stejným procentuálním složením dat jednotlivých zemí, tudíž je nelze chápat jako rovnocenné ukazatele.

Na základě uskutečněných analýz byla vypořovávána přímá souvislost geografické příslušnosti na přítomnosti určitého členu před všemi zvolenými toponymy z hispánského světa. Výskyt členu z důvodu rozvíjení toponyma jiným větným členem tvořil u všech toponym, kromě toponym *Japón* a *Argentina*, maximálně 5 %. V případě toponym *Japón* a *Argentina* v CORPES XXI tvořily tyto případy 10 % a 13 % z výskytů se členem. *Japón* bylo rovněž toponymum, u kterého jednoznačně převažoval výskyt bez členu. Po porovnání výsledků z obou korpusů, byl v CORPES XXI u všech toponym, kromě toponyma *Paraguay*, vypořován úbytek podílu toponym se členem na celkovém množství výskytů daného toponyma. Dále jsme došli k závěru, že se toponyma se členem častěji vyskytovala v předložkových vazbách. U většiny toponym jsme zaznamenali markantní rozdíl v případě předložky *de*, po které několikanásobně převyšoval počet výskytů toponym se členem.

Resumen

El presente trabajo está dedicado al uso del artículo definido con los nombres geográficos, dicho de otra manera, topónimos. En el análisis teórico se caracterizan los términos *nombre propio* y *artículo definido*. Posteriormente, en la parte teórica, el trabajo se ocupa de la relación del artículo con los nombres propios, sobre todo con los topónimos. Los topónimos son, a partir de conocimientos obtenidos de las gramáticas, clasificados en grupos según el grado del uso del artículo definido. A continuación, en los corpus lingüísticos es analizada la presencia del artículo definido con los topónimos, cuyo uso según la gramática normativa varía.

En la parte teórica observamos que los nombres geográficos suelen aparecer sin el artículo, pero hay excepciones donde sí que el artículo aparece. En general, es posible dividir el uso del artículo definido en cinco categorías. El primer grupo lo forman los topónimos que nunca llevan artículo (la mayoría de los topónimos), el segundo está compuesto por topónimos que forman con el artículo una expresión unitaria lexicalizada (*El Salvador*), en este caso el artículo se escribe con mayúscula y su omisión es imposible. El tercer grupo lo forman los topónimos que llevan el artículo aunque, en este caso, no forma parte del nombre sino que representa una elipsis de un nombre común [*el (río) Guadalquivir*]. El penúltimo grupo está formado por los nombres geográficos que llevan siempre el artículo a causa de una complementación restrictiva (*el Madrid de los Austrias*). El último grupo lo forman los topónimos que pueden emplearse con artículo o sin él, es decir, cuyo uso vacila (*Argentina / la Argentina*). Este grupo ha sido sometido a análisis en los corpus de la parte práctica del trabajo.

En la parte práctica son analizados cinco topónimos elegidos de los corpus monolingüísticos CREA y CORPES XXI. Todos los topónimos pertenecen al grupo donde el uso del artículo varía. Cuatro de los topónimos seleccionados proceden de Hispanoamérica: (*la*) *Argentina*, (*el*) *Perú*, (*el*) *Paraguay* y (*el*) *Ecuador*. El último topónimo analizado es (*el*) *Japón*. El propósito del análisis es confirmar o refutar la influencia directa de la pertenencia geográfica con la presencia del artículo definido.

Los análisis de los corpus tienen una forma unitaria en todos los casos de los topónimos elegidos. En el análisis de todos los topónimos se presenta el porcentaje de participación del topónimo con artículo y sin él. A continuación se presentan las zonas y los países con la mayor frecuencia de presencia de ambos casos. En el caso del topónimo que lleva artículo se toma

en cuenta el hecho de que la presencia del artículo podría ser condicionada por la presencia de complementos que hagan que el uso del artículo sea obligatorio. Por eso hemos decidido, según un criterio determinado, examinar directamente los casos de topónimos con complementos y averiguar si el número de casos con complementos es tan significativo que pueda distorsionar los resultados de nuestro análisis. También nos ocupamos de la frecuencia de casos de topónimos con artículo y sin artículo en las locuciones prepositivas más frecuentes. Finalmente, comparamos los resultados de la investigación de los dos corpus, pero en todo momento tomamos en consideración que los países en los dos corpus no participan de la misma manera en sus formaciones, así que no se pueden considerar indicadores equivalentes.

A partir de los análisis realizados, se pudo demostrar la relación directa de la pertenencia geográfica con la presencia del artículo definido ante todos los topónimos seleccionados del mundo hispano. La frecuencia de los casos de topónimos que llevan el artículo debido a la complementación suponía en todos los casos, salvo *Japón* y *Argentina*, como máximo el 5 %. En el caso de *Japón* y *Argentina* en CORPES XXI, estos casos suponían el 10 % y el 13 % de los casos con artículo. Este topónimo, asimismo, contaba con el menor porcentaje de uso del artículo definido ante su nombre. Después de la comparación de los corpus CREA y CORPES XXI, en los casos de todos los topónimos, excepto *Paraguay*, se pudo advertir una disminución del porcentaje de los casos con artículo. Los topónimos con artículo se encontraban más frecuentemente en las locuciones prepositivas que los topónimos sin el artículo definido. Hemos advertido una notable diferencia en el caso de la preposición *de* detrás de la cual, significativamente, prevalecían los casos de topónimos con artículo.

Bibliografie:

ABAD NEBOT, Francisco. *El artículo. Sistema y usos*. Madrid: Aravaca, 1977.

ALARCOS LLORACH, Emilio. *Estudios de gramática funcional del español*. 3. ed. Madrid: Gredos, 1997.

ALARCOS LLORACH, Emilio. *Gramática de la lengua española*. Madrid: Espasa Calpe, 1995.

ÁLVAREZ MARTÍNEZ, María Ángeles. *El artículo como entidad funcional en el español de hoy*. Madrid: Gredos, 1986.

BOSQUE, Ignacio. *Las categorías gramaticales: relaciones y diferencias*. Madrid: Síntesis, 1991.

BOSQUE, Ignacio – DEMONTE, Violeta. *Gramática descriptiva de la lengua española*. Madrid: Espasa-Calpe, 1999.

ČERMÁK, Petr. ¿Argentina o la Argentina? Acerca del uso del artículo definido en los nombres de países, In: Estébanez Calderón, D.; Fernández Couceiro, E.; Córdoba Rodríguez, F. (Eds.). *El hispanismo en la República Checa IV*. Praha: Filozofická fakulta UK, 2002, s. 23-42.

FERNÁNDEZ LEBORANS, J. El nombre propio, In: I. Bosque – V. Demonte. *Gramática descriptiva de la lengua española*. Madrid: Espasa Calpe, 1999, s. 77-128.

JUNGL, Manuel Leonetti. *El artículo y la referencia*. Madrid: Taurus, 1992.

LACA, B. Presencia y ausencia de determinante, In: I. Bosque – V. Demonte, *Gramática descriptiva de la lengua española*. Madrid: Espasa Calpe, 1999, s. 924-925

MANUEL LEONETTI. El artículo, In: I. Bosque – V. Demonte. *Gramática descriptiva de la lengua española*. Madrid: Espasa Calpe, 1999, s. 787-890.

RAE. *Nueva gramática de la lengua española*. Madrid: Espasa Libros, 2009.

RAE. *Nueva gramática de la lengua española: manual*. Madrid: Espasa, 2014.

RAE: Banco de datos (CREA) [en línea]. *Corpus del Español del Siglo XXI (CORPES)*. <<http://www.rae.es>> [7.5.2017]

RAE: Banco de datos (CORPES XXI) [en línea]. *Corpus del Español del Siglo XXI (CORPES)*. <<http://www.rae.es>> [7.5.2017]

ZAVADIL, Bohumil – ČERMÁK, Petr. *Mluvnice současné španělštiny: lingvisticky interpretační přístup*. Praha: Karolinum, 2010.